

Poročilo

o izvajanju Konvencije
o mednarodni trgovini
z ogroženimi
prosto živečimi živalskimi
in rastlinskimi vrstami (CITES)
v Republiki Sloveniji

2000 – 2004

Poročilo

o izvajanju Konvencije o mednarodni trgovini
z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in
rastlinskimi vrstami (CITES) v Republiki Sloveniji

2000 – 2004

Pripravili:

Andrej Arih
Robert Bolješič
Urška Mavri

Uredila:

Robert Bolješič in Urška Mavri

Podatke so prispevali:

Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje
Ministrstvo za finance, Carinska uprava Republike Slovenije, Generalni carinski urad
Ministrstvo za notranje zadeve, Generalna policijska uprava, Uprava kriminalistične policije
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Slike so prispevali:

Carinska uprava RS, Mejni carinski uradi: Obrežje, Brnik, Jelšane, Sečovlje,
Gruškovje in pošta Ljubljana
Robert Bolješič
Andrej Arih
Češka okoljska inšpekcija
Golob d.o.o., Zatočišče za živali prostoživečih vrst

Risbe:

Marjan Vaupotič

Lektoriral:

Marijan Pušavec

Produkcija:

Vojko Strahovnik, Argos

Oblikovanje in prelom:

Ivana Kadivec

Tisk:

Tiskarna Ljubljana

©2005 Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje
Vse pravice pridržane

Vse gradivo, objavljeno v tej publikaciji, je zaščiteno z avtorskim pravom. Nobenega dela te publikacije se ne sme tržiti, javno predvajati, objavljati, razmnožiti, preslikavati, kopirati ali spreminjati njegove vsebine brez pisnega dovoljenja Agencije RS za okolje.

Predlagani sklic:

Arih, A., Bolješič, R., Mavri, U. (2005) : Poročilo Republike Slovenije o izvajanju konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES) 2000 – 2004. Agencija RS za okolje, Ljubljana.

Poročilo

o izvajanju Konvencije
o mednarodni trgovini
z ogroženimi
prosto živečimi živalskimi
in rastlinskimi vrstami (CITES)
v Republiki Sloveniji

2000 - 2004

Kazalo vsebine

1. Uvod	9
2. Organi, pristojni za izvajanje konvencije in nadzor	11
2.1 Upravni organ	11
2.2 Strokovni organ	11
2.3 Nadzorni organi	12
2.3.1 Carina	12
2.3.2 Policija	12
2.3.3 Inšpekcije	12
2.4 Medsektorska delovna skupina	13
2.5 Zatočišče	13
3. Ukrepi za izvajanje konvencije	15
3.1 Zakonski in upravni ukrepi	15
3.1.1 Kronološki potek uveljavitve zakonskih ukrepov in povzetek določb naravovarstvene zakonodaje, ki se nanašajo na trgovino z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami	15
3.1.1.1 Veljavna in sprejeta zakonodaja v letu 2000	15
3.1.1.2 Zakonodaja, sprejeta v letu 2001	16
3.1.1.3 Zakonodaja, sprejeta v letu 2002	16
3.1.1.4 Zakonodaja, sprejeta v letu 2003	17
3.1.1.5 Zakonodaja, sprejeta v letu 2004	17
3.2. Kazenske določbe	18
3.2.1. Kazenski zakonik Republike Slovenije	19
3.2.2. Zakon o ohranjanju narave	19
3.2.3. Uredba o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami	20
3.3 Upravni ukrepi in pristojnosti organov	23
3.3.1 Upravni organ	23
3.3.2 Strokovni organ	24
3.3.3 Nadzorni organi	26
3.3.3.1 Carina	26
3.3.3.2 Inšpekcijski organi	27
3.3.3.3 Policija	28
3.3.4 Drugi organi	29
3.3.4.1 Medsektorska delovna skupina za preprečevanje nedovoljene trgovine z ogroženimi vrstami	29
3.3.5 Zatočišče	29
3.4 Drugi ukrepi	30
3.4.1 Ravnanja z zaseženimi in odvzetimi osebki	30
3.4.1.1 Ravnanja z živimi osebki živalskih in rastlinskih vrst	31
3.4.1.2 Ravnanja z mrtvimi osebki živalskih in rastlinskih vrst	31
3.5 Strožji ukrepi domače zakonodaje	32
3.5.1 Obveznost obveščanja o zadrževanju živali v ujetništvu	32
3.5.2 Dovoljenje za gojitev in umetno razmnoževanje osebkov	32
3.5.3 Presoja vplivov na naravo	32
3.5.4 Dovoljenje za prikazovanje javnosti	32
3.5.5 Prepoved posedovanja osebkov nekaterih vrst	33
3.5.6 Pridobitev zaseženih osebkov v komercialne namene	33
3.5.7 Obveznost označitve živali prostoživečih vrst v ujetništvu	33
3.5.8 Ogrožene domorodne in mednarodno varovane vrste živali	34

3.5.9 Ogrožene domorodne in mednarodno varovane vrste rastlin	34
3.5.10 Registracija raziskovalcev in raziskovalnih organizacij	35
3.5.11 Registracija tržnih pridelovalcev rastlin	35
3.5.12 Prepoved komercialnih ravnanj z osebkoma domačih zavarovanih vrst	36
3.6 Drugi upravni ukrepi	36
3.6.1 Postopki pri izdajanju dokumentov	36
3.7 Mejni nadzor	36
4. Ukrepi za uresničevanje konvencije	41
4.1 Tabelarni povzetek zasegov osebkov CITES, ki jih je opravila carina	44
4.1.1 Leto 2002	44
4.1.2 Leto 2003	46
4.1.3 Leto 2004	48
4.2 Tabelarni pregled zasegov, ki jih je opravila kriminalistična policija	51
4.2.1 Leto 2001	51
4.2.2 Leto 2004	52
4.3 Nekateri primeri mednarodnega sodelovanja pri uresničevanju konvencije	54
5. Usposabljanje in mednarodno sodelovanje	57
5.1 Usposabljanje in organizacija seminarjev in delavnic	57
Kronološki potek usposabljanja	57
5.2 Sodelovanje v organih konvencije in Evropske unije	65
6. Zbiranje podatkov in poročanje	67
6.1 Podatkovna zbirka o trgovini z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami	67
6.2 Podatkovna zbirka »Register označenih živali (ROZ)«	68
7. Informiranje javnosti	71
7.1 Publikacijski material	71
7.2 Tiskovne konference	72
7.3 Televizijske in radijske oddaje	73
7.4 Predavanja in referati	73
7.5 Sejmi, razstave in druge predstavitve javnosti	75
7.6 Spletne strani in elektronski poštni naslov	75
8. Analiza mednarodne trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami v Sloveniji	77
8.1 Uvoz živih živali	79
8.1.1 Uvoz v letu 2000	79
8.1.2 Uvoz v letu 2001	79
8.1.3 Uvoz v letu 2002	80
8.1.4 Uvoz v letu 2003	80
8.1.5 Uvoz v letu 2004	81
8.2 Uvoz rastlin	81
8.3 Uvoz delov in izdelkov	81
8.4 Izvoz in ponovni izvoz	83
8.4.1 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2000	83
8.4.2 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2001	83
8.4.3 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2002	83
8.4.4 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2003	84
8.4.5 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2004	85

9. Priloge	87
9.1 Priloga I - zasegi	87
9.1.1 Zasegi, ki jih je opravila carina	87
9.1.1.1 Zasegi, ki jih je opravila carina v letu 2002	87
9.1.1.2 Zasegi, ki jih je opravila carina v letu 2003	88
9.1.1.3 Zasegi, ki jih je opravila carina v letu 2004	90
9.1.2 Zasegi, ki jih je opravila policija	95
9.1.2.1 Zasegi, ki jih je opravila policija v letu 2001	95
9.1.2.2 Zasegi, ki jih je opravila policija v letu 2004	95
9.2 Priloga II - mednarodna trgovina z osebki CITES	98
9.2.1 Uvoz	98
9.2.1.1 Uvoz v letu 2000	98
9.2.1.2 Uvoz v letu 2001	100
9.2.1.3 Uvoz v letu 2002	102
9.2.1.4 Uvoz v letu 2003	108
9.2.1.5 Uvoz v letu 2004	109
9.2.2 Izvoz in ponovni izvoz	113
9.2.2.1 Izvoz v letu 2000	113
9.2.2.2 Izvoz v letu 2001	114
9.2.2.3 Izvoz v letu 2002	117
9.2.2.4 Izvoz v letu 2003	121
9.2.2.5 Izvoz v letu 2004	123
9.2.3 Ponovni izvoz	125
9.2.3.1 Ponovni izvoz v letu 2000	125
9.2.3.2 Ponovni izvoz v letu 2001	126
9.2.3.3 Ponovni izvoz v letu 2002	127
9.2.3.4 Ponovni izvoz v letu 2003	128
9.2.3.5 Ponovni izvoz v letu 2004	130
9.2.4 Ponovni izvoz delov in izdelkov	132
9.2.4.1 Ponovni izvoz delov in izdelkov v letu 2001	132
9.2.4.2 Ponovni izvoz delov in izdelkov v letu 2002	132
9.2.4.3 Ponovni izvoz delov in izdelkov v letu 2003	132
9.2.4.4 Ponovni izvoz delov in izdelkov v letu 2004	133

1

Uvod

To poročilo je pripravljeno v skladu z odstavkoma a in b sedme točke VIII. člena Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (v nadaljevanju: konvencija CITES). Obsega obdobje od 23. aprila 2000, ko je konvencija v Republiki Sloveniji začela veljati, do 31. decembra 2004. Namen poročila je predstaviti zakonodajne, upravne in druge ukrepe za izvajanje konvencije CITES v Sloveniji od njene uveljavitve do polnopravnega članstva Slovenije v Evropski skupnosti 1. maja 2004. To poročilo vključuje tudi vsa letna poročila o uvozu, izvozu in ponovnem izvozu osebkov vrst, navedenih v dodatkih konvencije za obdobje od leta 2000 do vključno leta 2004, ki jih je Slovenija posredovala sekretariatu konvencije. Dveletna poročila v skladu z odstavkom b sedme točke VIII. člena konvencije pa do sedaj še niso bila posredovana, zato s tem poročilom Slovenija izpolnjuje to obveznost.

2

Organi, pristojni za izvajanje konvencije in nadzor

2.1 Upravni organ

Naziv organa	Ministrstvo za okolje in prostor Agencija Republike Slovenije za okolje
Organizacijska enota	Urad za okolje, Sektor za ohranjanje narave
Poštni naslov	Vojkova 1b SI-1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 478 40 00
Faks tajništva	(0)1 478 40 25
El. naslov	CITES.arso@gov.si
Spletna stran	http://www.arso.gov.si/

Pristojna oseba	Robert Bolješič	Urška Mavri	Andrej Arih
Tel. številka	(0)1 309 45 65	(0)1 280 40 03	(0)1 280 40 02
El. naslov	robert.boljesic@gov.si	urska.mavri@gov.si	andrej.arih@gov.si

2.2 Strokovni organ

Naziv organa	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
Organizacijska enota	Osrednja enota
Poštni naslov	Dunajska 22 SI-1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(01) 230 95 00
Faks tajništva	(01) 230 95 40
El. naslov	zrsvn.oe@zrsvn.si
Spletna stran	http://www.zrsvn.si/slo/

Pristojna oseba	Nika Debeljak	Damjan Vrček
Tel. številka	(0)1 230 95 08	(0)1 230 95 18
El. naslov	nika.debeljak@zrsvn.si	damjan.vrcek@zrsvn.si

2.3 Nadzorni organi

2.3.1 Carina

Naziv organa	Ministrstvo za finance Carinska uprava RS Generalni carinski urad
Organizacijska enota	Sektor za carinske in davčne postopke
	Sektor za preiskovalne zadeve
Poštni naslov	Šmartinska 55 1523 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 478 38 00
Faks tajništva	(0)1 478 39 00
El. naslov	gcu.carina@gov.si
Spletna stran	http://carina.gov.si

Pristojna oseba	Vojko Otovič	Simona Kumar
Tel. številka	(01) 478 38 85	(01) 478 39 43
El. naslov	vojko.otovic@gov.si	simona.kumar@gov.si

2.3.2 Policija

Naziv organa	Ministrstvo za notranje zadeve Generalna policijska uprava Uprava kriminalistične policije
Organizacijska enota	Oddelek za premoženjsko kriminaliteto
Poštni naslov	Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 472 47 09
Faks tajništva	(0)1 472 41 69
El. naslov	policija@policija.si
Spletna stran	http://www.policija.si

Pristojna oseba	Janko Goršek	Darinka Kolar Osvald
Tel. številka	(0)1 472 41 69	(0)1 472 53 15
El. naslov	janko.gorsek@policija.si	darinka.kolar.osvald@policija.si

2.3.3 Inšpekcije

Naziv organa	Ministrstvo za okolje in prostor Inšpektorat RS za okolje in prostor
Organizacijska enota:	Inšpekcija za okolje in naravo
Poštni naslov	Dunajska 47 1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 420 44 88
Faks tajništva:	(0)1 420 44 91
Spletna stran	http://www.sigov.si/mop

Pristojna oseba	Tatjana Bernik
Tel. številka	(0)1 420 44 81
El. naslov	tatjana.bernik@gov.si

Naziv organa	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Organizacijska enota	Lovska in ribiška inšpekcija
Poštni naslov	Parmova 33, 1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 434 57 02
Faks tajništva	(0)1 434 57 17
El. naslov	irskgh.mkgp@gov.si
Spletna stran	http://www.gov.si/mkgp/slo/organi_inspektorat_k_g_r_l.php

Pristojna oseba	Igor Simšič
Tel. številka	(0)1 434 57 00
El. naslov	igor.simsic@gov.si

2. 4 Mesektorska delovna skupina

Naziv	Medsektorska delovna skupina za preprečevanje nedovoljene trgovine z ogroženimi vrstami
Poštni naslov	Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje Vojkova 1 b, 1000 Ljubljana
Tel. št. tajništva	(0)1 478 40 00
Faks tajništva	(0)1 478 40 52
El. naslov	CITES.arso@gov.si

Pristojna oseba	Robert Bolješič	Urška Mavri	Darin Hvalec	Simona Kumar
Organ	Ministrstvo za okolje in prostor Agencija Republike Slovenije za okolje	Ministrstvo za okolje in prostor Agencija Republike Slovenije za okolje	Ministrstvo za notranje zadeve Generalna policijska uprava Uprava kriminalistične policije	Ministrstvo za finance Carinska uprava RS Generalni carinski urad
Organizacijska enota	Urad za okolje, Sektor za ohranjanje narave	Urad za okolje, Sektor za ohranjanje narave	Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje Oddelek za Interpol	Sektor za preiskovalne zadeve
Tel. številka	(01) 309 45 65	(01) 280 40 03	(01) 251 04 88	(01) 478 39 43
El. naslov	robert.boljesic@gov.si	urska.mavri@gov.si	darin.hvalec@policija .si	simona.kumar@gov.si

2. 5 Zatočišče

Naziv	Golob d.o.o., Zatočišče za živali prostoživečih vrst	
Poštni naslov	Glavni trg 7, 2366 Muta	
Tel. št. tajništva	(02) 876 12 85	
Faks tajništva	(02) 876 12 85	

Pristojna oseba	Zlatko Golob	Nina Orehar
Tel. številka	041 518 939	031 813 097

3

Ukrepi za izvajanje konvencije

3.1 Zakonski in upravni ukrepi

Podlaga za neposredno veljavnost ratificiranih mednarodnih pogodb je 86. člen Ustave Republike Slovenije. Leta 1997 sta Evropska unija (EU) in Republika Slovenija sklenili Pridružitveni sporazum, s katerim se je Slovenija zavezala, da bo zakonodajo EU v celoti prenesla v svoj pravni red. Predpisi, ki urejajo mednarodno trgovino z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami v EU, od 1. maja 2004 veljajo neposredno v Republiki Sloveniji.

Poleg naravovarstvene zakonodaje področje mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami delno urejajo tudi predpisi drugih sektorjev (veterinarski, carinski, kazenski itd.). V tem poročilu je predstavljen povzetek določb naravovarstvene zakonodaje, ki se nanašajo na trgovino z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami.

3.1.1 Kronološki potek uveljavitve zakonskih ukrepov in povzetek določb naravovarstvene zakonodaje, ki se nanašajo na trgovino z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami

3.1.1.1 Veljavna in sprejeta zakonodaja v letu 2000

*Zakon o ratifikaciji Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, spremembe Konvencije ter dodatkov I, II, III in IV h Konvenciji (Ur. list RS MP, št. 31/99) (v nadaljevanju *Zakon o ratifikaciji*), v 3. členu določa, da za izvajanje Konvencije skrbi Ministrstvo za okolje in prostor. Republika Slovenija je s tem zakonom ratificirala tudi Gaboronski amandma.*

Zakon o ohranjanju narave (v nadaljevanju ZON) (Uradni list RS, št. 56/1999) v 19. členu določa obveznost prijave zadrževanja v ujetništvu velikih sesalcev, ptičev in plazilcev ter vseh vrst, ki so navedene v ratificiranih mednarodnih pogodbah. Za zadrževanje tujerodnih ali domorodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti in za njihovo gojitev (20. in 21. člen) je treba pridobiti dovoljenje Ministrstva za okolje in prostor. Uvoz, izvoz in tranzit vrst, ki jih obravnavajo ratificirane mednarodne pogodbe, so dovoljeni le na podlagi dovoljenja Ministrstva (25. člen). Nadzor nad izvajanjem določb zakona in na njegovi podlagi sprejetih predpisov izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave, in drugi inšpektorji, če se ta nanaša na druga delovna področja (151. člen). 152. in 153. člen določata pristojnosti carinskih organov in inšpekcijskih služb, ki lahko odredijo zaseg živali, rastlin in drugega blaga, s katerim se ravna v nasprotju z določbami zakona. 161. in 162. člen pa navajata kazenske določbe.

Uredba o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (Uradni list RS, št. 57/1993, 61/1993, 99/2000) prepoveduje zadrževanje, prodajo, kupovanje, darovanje in izvoz živali zavarovanih vrst, razen v izjemnih primerih na podlagi dovoljenja Ministrstva in če gre za živali, gojene v umetnih razmerah. Uvozne omejitve se nanašajo zgolj na prepoved naseljevanja tujerodnih vrst, ki bi lahko ogrožale zavarovane vrste. Uredba ne velja več.

Odredba o izvajanju Resolucije Konference pogodbenic št. 10.2 Konvencije CITES (Uradni list RS, št. 73/2000) v celoti prevzema priporočila Konference pogodbenic o standardizaciji, veljavnosti, uporabi in načinu izdajanja dokumentov CITES. Odredba je bila preklicana z *Uredbo o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami (Uradni list RS št. 52/2004)*.

3.1.1.2 Zakonodaja, sprejeta v letu 2001

Odredba o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 90/2001) določa, katere bivalne razmere in katera oskrba se štejejo za ustrezne pri zadrževanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu, ne glede na namen zadrževanja. Odredba določa tudi živalske vrste, o katerih pridobitvi je, na podlagi zakona, ki ureja ohranjanje narave, treba obvestiti ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave in način obvestitve. S to odredbo se ne določajo bivalne razmere in oskrba živali prostoživečih vrst pri prevozu, gojitvi, karanteni, ali kadar so bivalne razmere in oskrba posebej urejeni z drugim predpisom. Določbe te odredbe se nanašajo na domorodne in tujerodne živali prostoživečih vrst, vključno s hišnimi živalmi, ki se vzrejajo ali zadržujejo za družbo, varstvo ali pomoč človeku.

3.1.1.3 Zakonodaja, sprejeta v letu 2002

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 119/2002) med drugim spreminja 24. člen ZON-a. Besedilo 152. in 153. člena se spremeni tako, da carinik ali inšpektor poleg ostalih pooblastil lahko odredita tudi odvzem živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču; ter odredita zaseg ali odvzem rastlin in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo.

Pravilnik o izvedbi presoje tveganja za naravo in o pridobitvi pooblastila (Uradni list RS, št. 43/2002) določa pogoje in način izvedbe presoje tveganja za naravo pred naselitvijo ali doselitvijo tujerodnih prostoživečih rastlin in živali v naravo ali gojitvijo tujerodnih prostoživečih živali. Ta pravilnik določa tudi pogoje, ki jih mora izpolnjevati pravna ali fizična oseba za pridobitev pooblastila za izvedbo presoje tveganja za naravo in način pridobitve pooblastila.

Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002) določa rastlinske in živalske vrste, ki so ogrožene, in jih glede na stopnjo ogroženosti uvrsti v rdeči seznam. Določa tudi nekatere ukrepe za izboljšanje stanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

3.1.1.4 Zakonodaja, sprejeta v letu 2003

Uredba o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami (Uradni list RS št. 104/2003) v celoti prenaša določbe, ki veljajo na področju trgovine z ogroženimi vrstami v EU v slovenski pravni red. Določbe te uredbe podrobneje urejajo registracijo gojiteljev, ravnanje z zaseženimi in odvzetimi osebki, pristojnosti organov, kaznovanje kršiteljev itd. Po vstopu Republike Slovenije v EU je bil ta predpis v celoti nadomeščen z *Uredbo o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami (Uradni list RS št. 52/2004)*.

Uredba o živalskem vrtu in živalskemu vrtu podobnem prostoru (Uradni list RS št. 37/2003) določa pravila varstva za zadrževanje živali prostoživečih domorodnih in tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti v prostoru, ki je za ta namen urejen v skladu s to uredbo. Za namen prikazovanja javnosti se ne šteje, če gre za zadrževanje živali v ujetništvu v času prireditve, z namenom gojitve živali, z namenom opreme prostora, vključno z okrasnimi akvariji in terariji, ali v trgovinah z živalmi.

3.1.1.5 Zakonodaja, sprejeta v letu 2004

S polnopravnim članstvom Republike Slovenije v EU je od 1. 5. 2004 začela neposredno veljati *Uredba Sveta (ES) št. 338/97 z dne 9. decembra 1996 o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi s spremembami* in na njeni podlagi sprejete uredbe Evropske komisije, zlasti *Uredba Komisije (ES) št. 1808/2001 z dne 30. avgusta 2001 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta št. 338/97/ES o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi*.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS št. 41/2004) v 25. členu določa, da Ministrstvo izdaja listine po predpisih EU, ki urejajo varstvo rastlinskih in živalskih vrst ali za izvajanje ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb s področja varstva rastlinskih in živalskih vrst. Sprememba zakona določa tudi obveznost izpolnjenosti pogojev v odločbi, ki morajo biti izpolnjeni ves čas njene veljavnosti ter obveznost sporočanja dejstev sprememb ali okoliščin, ki vplivajo, ali bi lahko vplivale na veljavnost odločbe.

Uredba o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS št. 46/2004, 109/2004). S to uredbo se zavarujejo ogrožene prostoživeče rastlinske vrste, predpiše se pravila ravnanja, poseben varstven režim ter ukrepe varstva in smernice za ohranitev habitatov teh vrst, z namenom ohranitve njihovega ugodnega stanja. Z varstvenim režimom in varstvom habitatov se zagotavlja tudi varstvo mednarodno varovanih vrst. Določbe te uredbe se uporabljajo za prostoživeče rastline, vse dele rastlin (nadzemne dele, zlasti cvetove, plodove s semeni, stebila, liste, podzemne dele, zlasti korenike, čebulice in gomolje), njihove razvojne oblike in izdelke iz njih.

Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS št. 46/2004, 109/2004). S to uredbo se zavarujejo ogrožene prostoživeče živalske vrste, predpišejo pravila ravnanja, poseben varstven režim ter ukrepi varstva in smernice

za ohranitev habitatov živalskih vrst, z namenom ohranitve ugodnega stanja teh vrst. Z varstvenim režimom in varstvom habitatov se zagotavlja tudi varstvo mednarodno varovanih živalskih vrst. Ta uredba prenaša določbe nekaterih členov Direktive Sveta 79/409/EGS¹ in Direktive Sveta 92/43/EGS² ter njune priloge v slovenski pravni red.

Določbe te uredbe se uporabljajo za: prostoživeče žive in mrtve živali v vseh razvojnih oblikah (jajca, ličinka, buba, mladič, odrasla žival), dele mrtvih živali ali izdelke ali katerokoli blago iz mrtvih živali ali njihovih delov, pri katerih je iz spremljajočih dokumentov, embalaže, oznake ali katere druge okoliščine razvidno, da so to deli živali ali izdelki iz njih ter strukture.

Uredba o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (Uradni list RS št. 52/2004) - (v nadaljnjem besedilu *Uredba o trgovini*). Ta uredba določa podrobnejša pravila ravnanja in načine varstva pri trgovini z osebki živalskih in rastlinskih vrst za izvajanje *Uredbe Sveta št. 338/97/ES o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi s spremembami in Uredbe Komisije št. 1808/2001/ES o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta št. 338/97/ES*. S to uredbo so določena tudi podrobnejša ravnanja za izvajanje *Uredbe Sveta št. 3254/91/EGS o prepovedi uporabe stopalk v Skupnosti in vnosa v Skupnost kožuhov in izdelanega blaga iz nekaterih prostoživečih živalskih vrst, ki izvirajo iz držav, kjer jih lovijo s stopalkami ali z načini lova s pastmi, ki ne izpolnjuje mednarodnih standardov humanega lova s pastmi s spremembami*. Ta uredba vsebinsko prenaša tudi *Direktivo Sveta št. 83/129/EGS o uvozu kož nekaterih tujljnjih mladičev in izdelkov iz njih v države članice*. Nadalje določa tudi ravnanja in načine varstva pri trgovini z osebki živalskih in rastlinskih vrst, ki so zavarovane s predpisi o varstvu zavarovanih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter določa tudi pogoje za dejavnost gojitve osebkov prostoživečih živalskih vrst in dejavnost umetnega razmnoževanja prostoživečih osebkov rastlinskih vrst, ravnanje z zaseženimi ali odvzetimi osebki, registracijo raziskovalcev in raziskovalnih organizacij in pristojnosti organov in kazenske določbe.

Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS št. 58/2004) določa živali prostoživečih vrst v ujetništvu, ki se označijo, načine njihove označitve, evidenco označitev, vrsto oznak, način dobave oznak, naročanje oznak in nadzor nad označitvijo živali.

3.2. Kazenske določbe

Kazenski zakonik Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 63/1994, 70/1994 - popr., 23/1999, 60/1999, 40/2004) in *Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 7/2003, 45/2004, 86/2004)* v splošnem urejata to področje. Ukrepi za prekrške zaradi kršitev določb posameznih materialnih predpisov so za posamezna področja podrobneje določeni v teh predpisih.

¹ Direktiva Sveta št. 79/409/EEC z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic (Ptičja direktiva)

² Direktiva Sveta št. 92/43/EEC z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (Habitatna direktiva)

3.2.1. Kazenski zakonik Republike Slovenije

Za nedovoljen uvoz in izvoz ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, tihotapstvo in nezakoniti lov prostoživečih živali so v Kazenskem zakoniku predvidene denarne ali zaporne kazni. 255. člen zakonika določa, da se blago, ki ga oseba ali kriminalna združba prenese čez carinsko črto in se pri tem izogiba ukrepom carinskega nadzora, odvzame.

Tabela 1: Določbe Kazenskega zakonika Republike Slovenije za kazniva dejanja zoper prostoživeče živalske in rastlinske vrste

Kaznivo dejanje	Sankcija	Člen
Kdor brez dovoljenja pristojnega organa odnese v tujino ali kdor iz nje v nasprotju z mednarodnim pravom prinese stvar, ki je posebnega, velikega ali izjemnega kulturnega ali zgodovinskega pomena, naravna znamenitost ali ogrožena rastlinska oziroma živalska vrsta.	denarna kazen ali zaporna kazen od 3 do 5 let	222.
Prenašanje blaga čez carinsko črto in izogibanje ukrepom carinskega nadzorstva.	denarna kazen ali zaporna kazen do 1 leta, denarna kazen in odvzem blaga	255.
Mučenje živali	denarna kazen ali zaporna kazen do 3 mesecev	342.
Nedovoljen ali sicer neupravičen lov, uboj, ranitev ali ujetje žive živali.	denarna kazen ali zapor od 6 mesecev do največ 1 leto	343.

3.2.2. Zakon o ohranjanju narave (ZON)

Kršitve določb ZON v zvezi s trgovanjem z zavarovanimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, gojitvijo, pridobitvijo osebkov, zadrževanjem v ujetništvu ter naselitvijo ali doselitvijo živali ali rastlin so obravnavane kot prekrški. Zakon predpisuje tudi višine denarnih kazni.

Za prekršek po 160. členu ZON se kaznuje pravna oseba ali posameznik, če:

- iztrebi rastlinsko ali živalsko vrsto;
- zniža število rastlin ali živali posameznih populacij, zoža njihove habitate ali poslabša življenjske razmere do take mere, da postane vrsta ogrožena;
- namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst;
- ne rabi rastlin ali živali v skladu s predpisanimi pogoji;
- rabi rastline ali živali, ki jih je prepovedano rabiti, ali jih rabi v nasprotju s predpisano omejitvijo rabe;
- naseli rastline ali živali tujerodnih vrst brez dovoljenja;
- goji živali domorodnih ali tujerodnih vrst brez dovoljenja;
- ravna v nasprotju z varstvenim režimom, ki ga za rastlinske ali živalske vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, predpiše vlada ter
- ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev ugodnega stanja vrste.

Tabela 2: Denarne kazni za prekrške po 160. členu ZON.

Kazen (v SIT)	za prekršek se kaznuje
1.000.000 – 10.000.000	pravna oseba
250.000 – 5.000.000	posameznik
50.000 – 500.000	odgovorna oseba pravne osebe

Za prekršek po 161. členu ZON se kaznuje pravna oseba ali posameznik, če:

- ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst;
- zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe;
- ne obvesti ministrstva o pridobitvi živali v predpisanem roku;
- zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja;
- pri trgovanju z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe ali ne vodi predpisanih evidenc;
- izvažata, uvažata ali poskusi uvoziti ali izvoziti rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministrstva;
- izvaja ali poskuša izvajati tranzit rastlin ali živali, njihovih delov ali izdelkov iz njih brez dovoljenja ministrstva, če je dovoljenje predpisano.

3.2.3. Uredba o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami

Ta uredba v celoti prenaša določbe 16. člena *Uredbe Sveta (ES) št. 338/97*. Za prekršek po 40. členu *Uredbe o trgovini* se kaznuje pravna oseba ali posameznik, če:

- ne izpolni pogojev v dovoljenju, potrdilu ali drugi listini, izdani v skladu z Uredbo 338/97, Uredbo 1808/01, Uredbo 3254/91 ali s to uredbo (tretji odstavek 11. člena Uredbe 338/97, prvi odstavek 5. člena Uredbe 1808/01);
- uporabi listino za katere koli osebkke, ki niso osebki, za katere je bilo dovoljenje, potrdilo ali listina izdano (drugi odstavek 3. člena te uredbe);
- uvozi ali poskuša uvoziti osebke vrst, katerih uvoz je prepovedan, ali uvozi ali poskuša uvoziti osebke vrst brez uvoznega dovoljenja (šesti odstavek 4. člena Uredbe 338/97);
- uvozi ali poskuša uvoziti osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 brez uvoznega dovoljenja (prvi odstavek 4. člena Uredbe 338/97);
- uporabi osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 v nasprotju s pogoji iz uvoznega dovoljenja (točka d prvega odstavka 4. člena Uredbe 338/97);
- uvozi ali poskuša uvoziti osebke vrst iz priloge B Uredbe 338/97 brez uvoznega dovoljenja (drugi odstavek 4. člena Uredbe 338/97);
- ne predloži uradnega obvestila o uvozu za osebke vrst iz priloge C Uredbe 338/97 ter izvoznega dovoljenja, potrdila o ponovnem izvozu ali potrdila o poreklu (tretji odstavek 4. člena Uredbe 338/97);
- ne predloži uradnega obvestila o uvozu za osebke vrst iz priloge D Uredbe 338/97 (četrti odstavek 4. člena Uredbe 338/97);
- izvozi, ponovno izvozi ali poskuša izvoziti ali ponovno izvoziti osebke vrst

- iz priloge A Uredbe 338/97 brez izvoznega dovoljenja ali potrdila o ponovnem izvozu (prvi odstavek 5. člena Uredbe 338/97);
- predloži lažno dokumentacijo v postopku izdaje izvoznega dovoljenja za osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 o zakoniti pridobitvi osebkov (točka b) drugega odstavka 5. člena Uredbe 338/97);
 - predloži lažno dokumentacijo v postopku izdaje potrdila o ponovnem izvozu za osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 o zakonitem vnosu osebkov na območje EU (tretji odstavek 5. člena Uredbe 338/97);
 - izvozi, ponovno izvozi ali poskuša izvoziti ali ponovno izvoziti osebke vrst iz priloge B ali C Uredbe 338/97 brez izvoznega dovoljenja ali potrdila o ponovnem uvozu (četrti odstavek 5. člena Uredbe 338/97);
 - predloži lažno dokumentacijo v postopku izdaje potrdila o ponovnem izvozu za osebke vrst iz prilog B in C Uredbe 338/97 o zakonitem vnosu osebkov na območje EU (četrti odstavek 5. člena Uredbe 338/97);
 - v postopku izdaje dovoljenja ali potrdila za dovolitev ravnanj z osebki ne obvesti upravnega organa o prejšnji zavrnitvi vloge za iste osebke (tretji odstavek 6. člena Uredbe 338/97, drugi odstavek 9. člena, drugi odstavek 15. člena in šesti odstavek 20. člena Uredbe 1808/01);
 - izvaja tranzit osebkov vrst iz prilog Uredbe 338/97 brez predhodne prijave mejnemu carinskemu organu ter predložitve ustrezne izvozne dokumentacije (točka b drugega odstavka 7. člena Uredbe 338/97);
 - kupuje, ponuja v odkup, pridobiva v komercialne namene, uporablja za komercialno korist, javno prikazuje v komercialne namene, prodaja, poseduje za prodajo, ponuja za prodajo, prevaža za prodajo, posoja, najema, oddaja, hrani ali skladišči za prodajo osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 ali opravlja ta dejanja brez potrdila upravnega organa (prvi in tretji odstavek 8. člena Uredbe 338/97);
 - poseduje osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97, katerih posedovanje je prepovedano (drugi odstavek 8. člena Uredbe 338/97);
 - kupuje, ponuja v odkup, pridobiva v komercialne namene, uporablja za komercialno korist, javno prikazuje v komercialne namene, prodaja, poseduje za prodajo, ponuja za prodajo, prevaža za prodajo, posoja, najema, oddaja, hrani ali skladišči za prodajo osebke vrst iz priloge B Uredbe 338/97, razen če so pridobljeni na zakonit način oziroma, če ne izvirajo iz EU, da so vanjo uvoženi v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, ali opravlja ta dejanja brez potrdila upravnega organa (peti odstavek 8. člena Uredbe 338/97);
 - prenaša žive osebke vrst iz priloge A Uredbe 338/97 brez potrdila (prvi odstavek 9. člena Uredbe 338/97);
 - se predhodno ne prepriča, da je prejemnik živih osebkov vrst iz priloge B Uredbe 338/97 primerno obveščen o pravilni oskrbi osebkov (četrti odstavek 9. člena Uredbe 338/97);
 - prevaža žive osebke, jih zadržuje med tranzitom ali pretovarjanjem v nasprotju s predpisi, ki urejajo prevoz in pretovor živali (peti odstavek 9. člena Uredbe 338/97);
 - poda neresnične podatke, poda lažno izjavo ali naklepno poda lažno informacijo z namenom pridobitve listine ali uporabi lažno, ponarejeno ali neveljavno dovoljenje ali potrdilo ali drug dokument; ali uporabi dovoljenje ali potrdilo ali dokument, ki je bil spremenjen brez odobritve organa izdajatelja z namenom pridobitve dovoljenja, potrdila ali drugega dokumenta

- upravnega organa (točka a) drugega odstavka 11. člena Uredbe 338/97, 29. člen Uredbe 1808/01);
- ne označi osebkov, namenjenih komercialnim ravnanjem (prvi odstavek 34. člena Uredbe 1808/01);
 - predloži lažno dokumentacijo v postopku izdaje uvoznega dovoljenja za osebke vrst iz priloge A in B Uredbe 338/97 (alineja i točke b prvega odstavka in točka c) drugega odstavka 4. člena Uredbe 338/97);
 - predloži lažno dokumentacijo v postopku izdaje uvoznega dovoljenja za osebke vrst iz priloge B Uredbe 338/97 o ustrezni opremljenosti prostora za oskrbo osebkov (točka b drugega odstavka Uredbe 338/97);
 - zbriše ali spremeni ali popravi listine, predpisane z Uredbo 338/97, Uredbo 1808/01 ali s to uredbo, razen če taki popravki niso potrjeni z žigom in podpisom upravnega organa izdajatelja oziroma pri uradnih obvestilih o uvozu z žigom in podpisom carinskega organa na kraju uvoza (drugi odstavek 4. člena Uredbe 1808/01);
 - poteklo ali neuporabljeno uvozno ali izvozno dovoljenje ali potrdilo o ponovnem izvozu, izdano v skladu z Uredbo 338/97, ne vrne upravnemu organu (prvi odstavek 7. člena Uredbe 1808/01);
 - po prenehanju veljavnosti potrdil in kopij uporabljenih uvoznih dovoljenj, izdanih v skladu z Uredbo 338/97, ne vrne upravnemu organu (drugi odstavek 7. člena Uredbe 1808/01);
 - tržni pridelovalec uporabi fitosanitarno spričevalo kot izvozno dovoljenje za osebke vrst, za katere ni registriran pri upravnem organu (šesti in sedmi odstavek 8. člena Uredbe 1808/01);
 - raziskovalci in raziskovalne organizacije po uporabi etikete za namene nekomercialne izmenjave znanstvenega materiala upravnemu organu ne vrnejo njemu namenjeni del etikete (tretji odstavek 22. člena Uredbe 1808/01);
 - pri prvem vnosu osebka vrste iz priloge A Uredbe 338/97, ki je osebni ali gospodinjski predmet, na mejnem carinskem uradu ne predloži veljavnega uvoznega dovoljenja ter izvoznega dovoljenja ali potrdila o ponovnem izvozu (drugi odstavek 27. člena Uredbe 1808/01);
 - pri prvem vnosu osebka vrste iz priloge B Uredbe 338/97, ki je osebni ali gospodinjski predmet, na mejnem carinskem uradu ne predloži veljavnega izvoznega dovoljenja ali potrdila o ponovnem izvozu (tretji odstavek 27. člena Uredbe 1808/01);

V primeru katerekoli kršitve določb tega člena se izvrši zaseg in odvzem osebkov.

Tabela 3: Denarne kazni za prekrške po 161. členu Zakona o ohranjanju narave in 40. členu Uredbe o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami

Kazen (v SIT)	za prekršek se kaznuje
600.000 - 8.000.000	pravna oseba
150.000 - 4.000.000	posameznik, če stori prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti
40.000 - 400.000	odgovorna oseba pravne osebe
20.000 - 140.000	posameznik
30.000	posameznik*

* pristojni inšpektor ali naravovarstveni nadzornik, policist ali carinik lahko takoj na kraju samem izreče, izterja ali izda plačilni nalog za denarno kazen posamezniku

3.3 Upravni ukrepi in pristojnosti organov

3.3.1 Upravni organ

Zakon o ratifikaciji v tretjem členu določa, da je za izvajanje konvencije v Republiki Sloveniji pristojno Ministrstvo za okolje in prostor. V skladu z IX. členom konvencije Ministrstvo oz. Agencija RS za okolje kot organ v njegovi sestavi opravlja naloge upravnega organa. Ministrstvo je zadolženo za stike z drugimi pogodbenicami ter Sekretariatom konvencije. *Zakon o ohranjanju narave* v 25. členu določa, da ministrstvo izdaja dovoljenja, potrdila in druge listine za izvoz, uvoz, tranzit ali druga ravnanja z rastlinami ali živalmi, njihovimi deli ter izdelki iz njih po predpisih Evropske skupnosti, ki urejajo varstvo rastlinskih in živalskih vrst ali za izvajanje ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb s področja varstva rastlinskih in živalskih vrst. Ministrstvo opravlja tudi naloge upravnega organa v skladu s 13. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi*.

Pristojnosti upravnega organa so podrobneje določene v 36. členu *Uredbe o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami*. Te so zlasti:

- izdaja dovoljenj, potrdil in drugih listin iz Uredbe (ES) št. 338/97, Uredbe (ES) št. 1808/01, Uredbe 3254/91/EGS in te uredbe;
- sodelovanje pri pripravi predpisov za učinkovito izvajanje Konvencije in te uredbe;
- sodelovanje pri izvajanju označevanja osebkov;
- odločanje o ravnanju z osebki v primeru zasega in odvzema;
- registracija raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter vodenje evidence;
- registracija tržnih pridelovalcev rastlin in vodenje evidence;
- vodenje evidence o mednarodni trgovini z osebki vrst iz prilog od A do D Uredbe 338/97 in priprava letnih ter dveletnih poročil o trgovini, ki se jih vsako leto posreduje Evropski komisiji do 15. junija ter drugim mednarodnim organizacijam v skladu z roki;
- priprava predlogov za Konferenco držav pogodbenic in sprememb dodatkov Konvencije v sodelovanju s strokovnim organom;
- organiziranje, vodenje in izvajanje projektov informiranja, izobraževanja ter ozaveščanja javnosti o trgovini z ogroženimi vrstami;
- organiziranje, vodenje in izvajanje usposabljanja nadzornih in drugih organov ter sodelovanje z njimi z namenom učinkovitega izvajanja Uredbe 338/97, Uredbe 1808/01, Uredbe 3254/91, te uredbe in Konvencije;
- priprava izhodišč in stališč ter zastopanje Republike Slovenije na Konferencah držav pogodbenic, v odborih Konvencije in delovnih telesih Evropske komisije ter sodelovanje pri delu drugih mednarodnih organizacij;
- opravljanje nalog upravnega organa Konvencije v skladu z 9. členom Konvencije in 13. členom Uredbe 338/97;
- opravljanje nalog pristojnega organa za izdajo dovoljenj za izvajanje *Uredbe Sveta (EGS) št. 3254/91*;
- skrb za stike s Sekretariatom Konvencije, Evropsko komisijo in

- državami pogodbenicami ter mednarodnimi organizacijami;
- sodelovanje s strokovnim organom ter redno posredovanje vseh informacij;
- sodelovanje z drugimi državnimi organi, zlasti nadzornimi ter z organizacijami in osebami, povezanimi z varstvom narave;
- posredovanje informacij drugim državnim organom, zlasti nadzornim;
- sodelovanje z upravnimi in strokovnimi organi drugih držav ter mednarodnimi organizacijami, pristojnimi za uveljavitev in izvajanje predpisov s področja varstva narave;
- sodelovanje z nevladnimi organizacijami na področju varstva narave;
- zbiranje in vrednotenje podatkov o nedovoljeni trgovini z ogroženimi vrstami in priprava predlogov za zmanjševanje tovrstnih ravnanj v sodelovanju s strokovnim organom;
- opravljanje drugih nalog iz Uredbe 338/97, Uredbe 1808/01, Uredbe 3254/91 in te uredbe.

Upravni organ je z notifikacijo dne 3. junija 2003 obvestil sekretariat konvencije in komisijo EU o imenih in naslovih oseb, ki so pooblaščenec za podpisovanje dovoljenj in potrdil, ter posredoval njihove podpise in odtise žiga, ki se uporablja za potrjevanje listin. Evropska komisija je podatke objavila v Uradnem listu EU.

Tabela 4: Pooblaščenec podpisniki CITES dovoljenj in potrdil v Republiki Sloveniji

Pooblaščenec oseba	Robert Bolješič	Urška Mavri	Andrej Arih
Tel. številka	(01) 309 45 65	(01) 280 40 03	(0)1 280 40 02
El. naslov	robert.boljesic@gov.si	urska.mavri@gov.si	andrej.arih@gov.si

Spletni naslov Sekretariata konvencije CITES z naslovi pooblaščenih organov držav pogodbenic konvencije:

http://www.cites.org/common/directy/e_directy.html

Spletni naslov komisije EU, na katerem je objavljen seznam pooblaščenih organov in oseb v državah članicah:

http://www.europa.eu.int/comm/environment/cites/pdf/list_authorities.pdf

3.3.2 Strokovni organ

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave opravlja naloge strokovnega organa v skladu z IX. členom Konvencije CITES ter 13. členom *Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi*. Na podlagi 117. člena *Zakona o ohranjanju narave* Zavod med drugimi opravlja kot javno službo tudi naslednje naloge:

- zbira podatke o rastlinskih in živalskih vrstah, njihovih življenjskih prostorih in ekosistemih;
- spremlja stanje biotske raznovrstnosti;
- pripravlja strokovne predloge ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti;
- pripravlja strokovne predloge rdečih seznamov;

- izvaja strokovne naloge na področju ohranjanja narave v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi;
- daje strokovna mnenja in soglasja s področja ohranjanja narave;
- sodeluje pri pripravi izobraževalnih programov o ohranjanju narave na vseh ravneh izobraževanja ter
- skrbi za ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjanja narave.

Zavod ima na podlagi 118. člena *Zakona o ohranjanju narave* pravico in dolžnost zastopati interese ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot v vseh upravnih in sodnih postopkih.

Pristojnosti strokovnega organa so podrobneje določene v 37. členu *Uredbe o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami*. Te naloge so zlasti:

- presojanje, ali izvoz, uvoz, ponovni izvoz ali vnos iz morja ne ogroža preživetja osebkov vrst iz prilog Uredbe 338/97 ali vrst, zavarovanih s predpisi, ki urejajo vrstno varstvo prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj in stališč o načinu ravnanja z zaseženimi in odvzetimi osebki;
- svetovanje o dejavnosti ter načinih ravnanj z zaseženimi in odvzetimi osebki;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj v primerih programov doselitve ali ponovne naselitve v naravo;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj, da je imetnik živih osebkov živalskih in rastlinskih vrst primerno opremljen z orodji in napravami za skrb zanje, da so zagotovljene ustrezne bivalne razmere in je imetnik ustrezno usposobljen za primerno oskrbo;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj, na zahtevo upravnega organa, da so osebki gojeni v ujetništvu ali umetno razmnoženi;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj, na zahtevo upravnega organa, da je oprema, potrebna za gojitev osebkov v ujetništvu ali umetno razmnoževanje, ustrezna ter redno spremljanje tovrstne dejavnosti;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj v primeru uvoza ali izvoza osebkov, katerih namen je povezan s programi varstva in ohranitve vrste;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj na zahtevo upravnega organa o označevanju osebkov;
- podajanje pisnih strokovnih mnenj na zahtevo upravnega organa o izvoru osebkov;
- zbiranje podatkov o živalskih in rastlinskih vrstah iz prilog Uredbe 338/97 ali vrst, zavarovanih s predpisi, ki urejajo vrstno varstvo prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst v Republiki Sloveniji;
- sodelovanje s strokovnimi organi držav pogodbenic Konvencije in drugimi organizacijami s področja varstva narave;
- v sodelovanju z upravnim organom spremljanje dovoljenega izvoza in uvoza osebkov in predlaganje ukrepov za njihovo varstvo;
- izvajanje strokovne pomoči za natančno taksonomsko določitev osebkov v primeru zahteve s strani upravnega organa, carinske službe, inšpekcij ali policije;
- priprava strokovnih stališč in udeleževanje na zasedanjih strokovnih odborov Konvencije, Konferenc držav pogodbenic in Evropske skupnosti;

- spremljanje izdaje izvoznih dovoljenj za osebkve vrst iz priloge B Uredbe 338/97 in dejanske izvoze teh osebkov, podajanje pisnih strokovnih mnenj upravnemu organu, naj sprejme ukrepe v primeru, če se mora izvoz osebkov vrst iz priloge B Uredbe 338/97 omejiti, da se ta vrsta na celotnem območju razširjenosti lahko ohrani na ravni, skladni z njeno vlogo v ekosistemu, ki je hkrati precej nad ravni, pri kateri je vrsto upravičeno vključiti v prilogo A Uredbe 338/97;
- sodelovanje z upravnim organom pri usposabljanju nadzornih organov ter pri informiranju in ozaveščanju javnosti o trgovini z ogroženimi vrstami;
- sodelovanje z upravnim organom pri pripravi strokovnih podlag, izhodišč in predlogov za obravnavo na Konferencah držav pogodbenic in v odborih Konvencije ter za spremembe dodatkov Konvencije;
- opravljanje drugih nalog iz Uredbe 338/97, Uredbe 1808/01, Uredbe 3254/91 in te uredbe.

Upravni organ je z notifikacijo ministra za okolje in prostor dne 25. oktobra 2002 obvestil sekretariat konvencije o imenovanju strokovnega organa ter Evropsko komisijo 26. marca 2004. Evropska komisija je podatke objavila v Uradnem listu EU.

3.3.3 Nadzorni organi

Nadzor izvajanja določb *Zakona o ohranjanju narave* in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave, naravovarstveni nadzorniki ter lovski in drugi inšpektorji, če se nadzor nanaša na druga delovna področja. Zakon daje pooblastilo za zaseg in odvzem ter izrekanje mandatnih kazni tudi carini in policiji, ki prav tako izvajata nadzor nad določbami v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom rastlin in živali.

Nadzorni organi imajo poleg pooblastil, ki jih imajo po splošnih predpisih, tudi dodatna pooblastila na podlagi *Zakona o ohranjanju narave* ter predpisov, izdanih na njegovi podlagi. V tem poglavju je podan povzetek določb naravovarstvene zakonodaje, ki se nanašajo na pooblastila nadzornih organov.

3.3.3.1 Carina

Na podlagi 152. člena *Zakona o ohranjanju narave* imajo carinski organi pri nadzoru izvajanja določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov in ukrepov v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom rastlin in živali ter drugega blaga na podlagi tega zakona naslednja pooblastila:

- odrediti zaseg ali odvzem živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
- odrediti zaseg ali odvzem rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi;
- odrediti zaseg ali odvzem drugega blaga, če se z njim ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in
- predlagati uvedbo postopka zaradi prekrška oziroma v skladu s 161. členom tega zakona izreči mandatno kazen.

Pritožba zoper odločbo, ki jo izda pristojni carinski organ v primerih iz prejšnjega

odstavka, ne zadrži njene izvršitve. Zasežene oziroma odvzete stvari iz prvega odstavka tega člena so carinsko blago in se z njimi ravna v skladu s carinskimi predpisi. Pristojni carinski organ izda ustno odločbo in takoj odredi izvršitev odločbe, kadar je to potrebno zaradi preprečitve dejavnosti, zaradi katere bi lahko nastala neposredna nevarnost za obstoj naravne vrednote, biotsko raznovrstnost ali je neposredno ogroženo naravno ravnovesje. Pristojni carinski organ mora v osmih dneh od izreka ustne odločbe izdelati odločbo tudi v pisni obliki (154. člen *Zakona o ohranjanju narave*).

Carinik lahko takoj na kraju samem izreče, izterja ali izda plačilni nalog za denarno kazen 30.000 tolarjev posamezniku, ki ga zaloti pri dejanju samem, zaradi prekrška, če ta: izvozi, uvozi ali poskuša uvoziti ali izvoziti rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministra, ter če izvaja ali poskuša izvajati tranzit rastlin ali živali, njihovih delov ali izdelkov iz njih brez dovoljenja ministra, če je dovoljenje predpisano. Carinik lahko v okviru pristojnosti za nadzor tega zakona pred podajo predloga za uvedbo postopka o prekršku zaseže oziroma odvzame predmete, ki so uporabljeni za prekršek ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom (161 in 162 člena *Zakona o ohranjanju narave*).

Na podlagi 38. člena *Uredbe o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami* carinski organ preverja uvoz, izvoz, ponovni izvoz in tranzit osebkov vrst iz prilog Uredbe 338/97 in Uredbe 3254/91, ter pri tem zlasti:

- preverja, ali osebkke pri prehodu državne meje spremlja ustrezno veljavno dovoljenje, potrdilo ali druga dokumentacija, ki jo v skladu z Uredbo 338/97, Uredbo 1808/01, Uredbo 3254/91 ali s to uredbo izda upravni organ, ali je predpisana dokumentacija druge države izdana v skladu s Konvencijo;
- preveri, ali osebkki ustrezajo podatkom, navedenim na spremljajočem dokumentu, če je treba, to stori v sodelovanju z mejno veterinarsko in fitosanitarno inšpekcijo;
- v sodelovanju z mejno veterinarsko inšpekcijo preveri, če transport živih osebkov živalskih vrst ustreza pogojem za transport, ki so določeni na spremljajoči dokumentaciji;
- izvaja druge naloge, določene s to uredbo.

Carinski organ obvesti upravni in strokovni organ o odkritju ali prijavi osebkov, ki so lahko predmet te uredbe, ali o kršitvah te uredbe ali carinskih predpisov, ki se nanašajo na osebkke vrst iz prilog Uredbe 338/97 in Uredbe 3254/91.

3.3.3.2 Inšpekcijski organi

V skladu s 152. členom *Zakona o ohranjanju narave* inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave in lovski inšpektorji, če se določbe nanašajo na živalske vrste. Uresničevanje določb tega zakona in predpisov ter ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na delovna področja drugih ministrstev, nadzorujejo tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh delovnih področij, v skladu z zakonom. Za inšpektorja, pristojnega za varstvo narave je lahko imenovana oseba, ki poleg

splošnih pogojev za delo v državni upravi izpolnjuje še naslednje pogoje: da ima ustrezno visokošolsko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na področju varstva naravnih dobrin ali varstva naravnih vrednot ter opravljen izpit za inšpektorja.

Inšpektor ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, če ugotovi, da so kršene določbe tega zakona, predpisov oziroma aktov, izdanih na njihovi podlagi, še pooblastilo nadzirati izkoriščanje ali rabo naravnih vrednot in sestavin biotske raznovrstnosti glede njihove usklajenosti z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in pristojnosti:

- odrediti prepoved izvajanja posega ali opravljanja dejavnosti, ki se izvaja v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi;
- odrediti zaseg predmetov, s katerimi je bil povzročen prekršek po tem zakonu;
- odrediti zaseg predmetov, ki so nastali s storitvijo prekrška po tem zakonu;
- odrediti zaseg ali odvzem živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
- odrediti zaseg ali odvzem rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;
- odrediti druge ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

Pritožba zoper odločbo, ki jo izda pristojni inšpektor, ne zadrži njene izvršitve. Če inšpektor pri izvajanju inšpekcijskega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor, ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.

3.3.3.3 Policija

Na podlagi 162. člena *Zakona o ohranjanju narave* lahko policist takoj na kraju samem izreče, izterja ali izda plačilni nalog za denarno kazen 30.000 tolarjev posamezniku, ki ga zaloti pri dejanju samem, zaradi prekrška v naslednjih primerih:

- če namerno, brez opravičljivega razloga ubije, poškoduje ali vznemiri rastline ali živali;
- če ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst;
- če doseli rastline ali živali tujerodnih vrst, ki jih je prepovedano doseliti;
- če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe;
- če ne obvesti ministrstva o pridobitvi živali v predpisanem roku;
- če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja;
- če trgovec z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe ali ne vodi predpisanih evidenc;
- če ravna v nasprotju s pravili varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki jih predpiše vlada;
- če izvozi, uvozi ali poskuša uvoziti ali izvoziti rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministra;

- če izvaja ali poskuša izvajati tranzit rastlin ali živali, njihovih delov ali izdelkov iz njih brez dovoljenja ministra, če je dovoljenje predpisano.

Policist lahko v okviru pristojnosti za nadzor pred podajo predloga za uvedbo postopka o prekršku zaseže oziroma odvzame predmete, ki so uporabljeni za prekršek ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom (161 in 162 člena *Zakona o ohranjanju narave*).

3.3.4 Drugi organi

3.3.4.1 Medsektorska delovna skupina za preprečevanje nedovoljene trgovine z ogroženimi vrstami

Od leta 2002 deluje v Slovenji posebna medsektorska skupina za preprečevanje nedovoljene trgovine z ogroženimi vrstami, ki je bila ustanovljena s sklepom ministrov za okolje in prostor, notranje zadeve ter finance na podlagi 49. člena *Zakona o upravi* (*Uradni list RS*, št. 67/1994, 20/1995, 29/1995, 80/1999, 52/2002, 56/2002). Skupino sestavljajo stalni člani iz Uprave kriminalistične policije RS (Interpol Ljubljana), Generalnega carinskega urada RS (Sektor za preiskovalne zadeve) in Agencije RS za okolje. Naloga medsektorske delovne skupine je skupno delovanje pri preprečevanju in nadzoru nezakonite trgovine z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami. Skupina je zadolžena za zbiranje podatkov in izmenjavo informacij o nezakonitih dejanjih, povezanih s trgovanjem z ogroženimi vrstami, pripravo predlogov sistemskih rešitev, pripravo skupnih akcij za odkrivanje nezakonitih dejanj ter nudenje medsebojne strokovne pomoči pri preiskavah. Za koordinacijo dela medsektorske delovne skupine je odgovoren njen vodja. V medsektorsko delovno skupino se lahko za izvedbo določenih nalog vključi delavce iz resornih ministrstev. Za izvedbo posamezne naloge lahko medsektorska delovna skupina prosi za pomoč notranje organizacijske enote ministrstev. Medsektorska delovna skupina je dolžna resornim ministrom poročati vsakih šest mesecev o svojem delu.

3.3.5 Zatočišče

Na podlagi *Uredbe o zatočišču za živali prostoživečih vrst* (*Ur. list RS* št. 98/2002) je zatočišče prostor, namenjen za začasno oskrbo oziroma zdravljenje bolnih ali ranjenih živali, zapuščenih mladičev, ki sami še niso sposobni preživeti v naravi, ter živali, ki so bile odvzete imetniku zaradi protipravnega zadrževanja v ujetništvu, nedovoljene trgovine, izvoza, uvoza ali zaradi drugih, z zakonom določenih razlogov.

Varstvo živali v zatočišču zajema izvajanje naslednjih nalog:

- sprejem živali v zatočišče;
- namestitev živali v prostor z ustreznimi bivalnimi razmerami;
- ustrezno oskrbo živali;
- veterinarsko oskrbo živali;
- prevoz živali z ustreznim prevoznim sredstvom;
- odpustitev živali iz zatočišča oziroma njeno usmrtitev in
- vodenje podatkov o živalih.

Slike 1: Objekti zatočišča za živali zavarovanih vrst in sova kozača (*Stryx uralensis*) v oskrbi.

3.4 Drugi ukrepi

3.4.1 Ravnanje z zaseženimi in odvzetimi osebki

Ravnanje v primeru zasega ali odvzema osebkov je podrobno določeno v posebnem poglavju *Uredbe o trgovini (členi: 27 – 35)*. Določbe med drugim povzemajo Resolucijo Konference pogodbenic št. 10.7.

V primeru kršitve določb konvencije *CITES*, *Uredbe 338/97*, *Uredbe 1808/01*, *Uredbe 3254/91* ali *Uredbe o ravnanjih in načinih varstva pri trgovini z živalskimi in rastlinskimi vrstami* carinski ali inšpekcijski organ zaseže ali odvzame osebke. Inšpekcijski organ, ki je osebke zasegel, lahko od upravnega organa zahteva potrditev, ali osebki pripadajo zavarovani vrsti (27. člen).

Inšpektor lahko imetniku odredi osebke v lastno skrbništvo, jih odda v skrbništvo druge osebe ali v zatočišče, pri čemer upošteva mnenje strokovnega organa. Zasežene osebke inšpekcijski organi odstopijo upravnemu organu, v primeru zasega ali odvzema osebkov zaradi kršitev carinskih predpisov pa carinski organ ravna v skladu s carinskimi predpisi. Kršitelj mora plačati vse stroške, povezane z zasegom, odvzemom ter skrbjo za osebke (27 člen).

V primeru zasega ali odvzema večjega števila osebkov vrst iz dodatkov Konvencije CITES, namenjenih komercialni dejavnosti, upravni organ o zasegu ali odvzemu in nadaljnjih ukrepih obvesti Sekretariat Konvencije, Evropsko Komisijo in pristojne organe države izvoznice oziroma uvoznice (28. člen). Uredba natančneje določa pogoje za vsako od navedenih ravnanj z zaseženimi ali odvzetimi osebki in prepoveduje neposredno ali posredno prodajo osebkov pravni ali fizični osebi, kateri so bili ti odvzeti ali zaseženi, ali osebi, ki krši ali je kršila predpise, ki urejajo varstvo prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (35. člen).

3.4.1.1 Ravnanja z živimi osebki živalskih in rastlinskih vrst

Če upravni organ lahko ugotovi državo izvora oziroma lokacijo, kjer so bili osebki odvzeti iz narave, takšne osebke najprej poskuša vrniti državi izvora (29. člen). V kolikor vrnitev osebkov ni mogoča, upravni organ poizve o programih doselitve, ponovne naselitve ali programih gojitve v ujetništvu ali umetnega razmnoževanja, oziroma ali so v pripravi tovrstni programi, kamor bi lahko osebke oddal. Če te možnosti ni, upravni organ odloči med naslednjimi ravnanji: izpustitvi ali naselitvi živih osebkov v naravo, oddaji za zadrževanje v nekomercialne namene, oddaji raziskovalcem in raziskovalnim organizacijam, oddaji v komercialne namene, prodaji ter uničenju rastlin ali usmrnitvi živali na predpisan način (30. in 32. člen uredbe).

3.4.1.2 Ravnanja z mrtvimi osebki živalskih in rastlinskih vrst

Upravni organ lahko mrtve osebke živalskih in rastlinskih vrst ter dele ali izdelke iz njih zadrži za izobraževalne ali raziskovalne namene, odstopi drugim osebam, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, namenjenimi ohranjanju narave, zlasti muzejem, šolam, zbirkam, raziskovalnim organizacijam, raziskovalcem ipd., jih proda ali uniči pred komisijo (člena 31 in 34).

Tabela 4: Povzetek določb predpisov v zvezi z zasegom in odvzemom ter pristojni organi

Predpis	Določba	Člen	Pristojni organ
KZ	odvzem blaga, če gre za izogibanje ukrepom carinskega nadzora	255.	carinski organ, policija
ZON	zaseg ali odvzem živali	152. 153.	carinski organ naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik, policist
ZON	zaseg ali odvzem rastlin	152. 153.	carinski organ naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik, policist
ZON	zaseg ali odvzem drugega blaga	152.	carinski organ
ZON	zaseg predmetov, s katerimi je bil povzročen prekršek	153.	naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik, policist
ZON	zaseg predmetov, ki so nastali s prekrškom	153.	naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik, policist
UOT	zaseg ali odvzem osebkov	27.	carinski ali inšpekcijski organ
ZMŽ	zadržanje blaga za največ 2 uri	44.	carinski organ

Legenda:

KZ - kazenski zakonik, **ZON** – Zakon o ohranjanju narave,
UOT- uredba o trgovini, **ZMŽ** - Zakon o mučenju živali

3.5 Strožji ukrepi domače zakonodaje

3.5.1 Obveznost obveščanja o zadrževanju živali v ujetništvu

O pridobitvi velikih sesalcev, ptic, plazilcev ter živali živali vrst, ki so določene v ratificiranih mednarodnih pogodbah, z namenom njihovega zadrževanja v ujetništvu, je treba pisno obvestiti ministrstvo (19. člen, *Zakona o ohranjanju narave*). Seznam živalskih vrst, ki jih je potrebno prijaviti, je naveden v prilogi II *Odredbe o bivalnih razmerah in oskrbi živali prost živečih vrst v ujetništvu* in vključuje tudi vrste iz dodatkov I in II konvencije CITES. Prostoživeče vrste živali se lahko v ujetništvu zadržuje le v ustreznih bivalnih razmerah, ki so vsaj takšne, kot so predpisane v prilogi I odredbe. Agencija RS za okolje na podlagi 20. člena *Pravilnika o označitvi živali prostoživečih vrst* (Uradni list RS, št. 58/2004) vodi evidenco obveščanja in oznak živali.

3.5.2 Dovoljenje za gojitev in umetno razmnoževanje osebkov

Za gojitev domorodnih in tujerodnih vrst živali je potrebno pridobiti dovoljenje ministrstva (21. člen ZON). Pogoji za pridobitev dovoljenja za gojitev za vrste iz dodatkov konvencije CITES in vrste, ki so zavarovane z domačo zakonodajo, so določeni v *Uredbi o trgovini*. Dejavnost gojitve oziroma umetnega razmnoževanja poteka pod nadzorstvom upravnega in strokovnega organa. Gojitelj ali izvajalec umetnega razmnoževanja mora upravnemu in strokovnemu organu do 31. marca predložiti letno poročilo o gojitvi ali umetnem razmnoževanju za prejšnje leto. V primeru kršitev, se dovoljenje gojitelju odvzame.

3.5.3 Presoja vplivov na naravo

Pred uvozom tujerodnih vrst živali in rastlin, katerega namen je naselitev, doselitev ali gojitev, si mora uvoznik predhodno pridobiti pozitivno mnenje presoje tveganja za naravo (17., 18. in 21. člen *Zakona o ohranjanju narave*). Ukrep se izvede predvsem zaradi možnih škodljivih posledic za domorodno favno in floro v primeru namernega ali nenamernega pobega oziroma izpusta osebkov tujerodnih vrst v naravno okolje. Postopek presoje tveganja za naravo opravi usposobljena pravna ali fizična oseba, ki jo za to pooblasti minister v skladu s *Pravilnikom o izvedbi presoje tveganja za naravo in o pridobitvi pooblastila*. Stroške opravljanja postopka presoje tveganja za naravo krije oseba, ki želi pridobiti dovoljenje.

3.5.4 Dovoljenje za prikazovanje javnosti

Fizična ali pravna oseba, ki namerava zadrževati živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti, si mora pridobiti dovoljenje ministrstva (20. člen *Zakona o ohranjanju narave*). Dovoljenje za živalski vrt ali živalskemu vrtu podoben prostor izda ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave v skladu z določbami *Uredbe o živalskem vrtu in živalskemu vrtu podobnem prostoru*.

3.5.5 Prepoved posedovanja osebkov nekaterih vrst

Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah v 13. členu prepoveduje zadrževati v ujetništvu žive živali vrst iz redov ujed (Falconiformes) in sov (Strigiformes). Odstopanje od prepovedi je mogoče le v primerih, če so živali v zatočišču v skladu s predpisom, ki ureja delovanje zatočišča.

3.5.6 Pridobitev zaseženih osebkov v komercialne namene

V kolikor upravni organ odloči o oddaji živih osebkov živalskih ali rastlinskih vrst v komercialne namene pravni ali fizični osebi, mora ta pridobiti dovoljenje za gojitev ali umetno razmnoževanje v skladu z *Uredbo o trgovini* (25. in 27. člen). Kadar gre za vrste iz Dodatka I konvencije CITES, mora biti takšna pravna ali fizična oseba registrirana pri Sekretariatu Konvencije (30. člen Uredbe).

3.5.7 Obveznost označitve živali prostoživečih vrst v ujetništvu

Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu določa vrste sesalcev, ptic in plazilcev, ki jih je treba označiti. To so osebki vrst, ki so:

- navedene v prilogi A *Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi* (vse vrste iz CITES Dodatka I);
- navedene v prilogi 1 *Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah*;
- navedene v prilogi B *Uredbe Sveta (ES) št. 338/97* (vse vrste iz CITES Dodatka II) in so matični osebki za gojitev;
- ptice iz rodov *Ara*, *Amazona*, in vrste *Alisterus amboinensis*, *Aratinga euops*, *Cacatua alba*, *Cacatua ducorps*, *Cacatua galerita*, *Cacatua galerita triton*, *Cacatua leadbeateri*, *Cacatua sanguinea*, *Cacatua sulphurea citrinocristata*, *Callocephalon fimbriatum*, *Calyptorhynchus baudinii*, *Calyptorhynchus funereus*, *Calyptorhynchus banksii*, *Chalcopsitta cardinalis*, *Cyclopsitta diophthalma diophthalma*, *Deroptyus accipitrinus fuscifrons*, *Eclectus roratus*, *Eos cyanogenia*, *Nestor notabilis*, *Northiella haematogaster naretha*, *Psittacula columboides*, *Psittacula longicauda*, *Psittacus erithacus* in *Pyrrhura rhodogaster*.

Pravilnik določa način označitve in obliko ter kvaliteto oznak. Določa tudi, da se ne označijo mladiči želv, ki imajo spodnji ravni del oklepa (plastron) krajši od 100 mm in so vzgojene pri gojiteljih, ki imajo dovoljenje za gojitev. Ne označijo se tudi živali, ki imajo dovoljenje ministrstva, da ostanejo neoznačene in živali, ki so označene z oznakami, ki jihodobrijo pristojni organi drugih držav. Pravilnik tudi določa, da se z mikročipi ne označuje živali, ki so lažje kot 200 g ali še niso zrasle do te teže, ter ptic, ki so označene z zaprtimi obročki.

V ujetništvu izvaljene ptice se označijo z zaprtimi obročki. Ptice, ki pa jih ni mogoče označiti z zaprtimi obročki ali mikročipi, se označijo z odprtimi obročki.

Sesalce in plazilce ter ptice, ki niso označene z zaprtimi obročki, se označi z mikročipi. V kolikor ni možna označitev na enega od teh načinov, se žival lahko označi tudi opisno z dokumentiranjem tistih zunanjih značilnosti, po katerih je žival mogoče enoznačno prepoznati.

Dobavljati oznake in označevati smejo le osebe, pooblaščenice s strani Agencije RS za okolje. Imetnik živali mora žival označiti najkasneje v desetih delovnih dneh od pridobitve oziroma v petih delovnih dneh po končani karanteni, če je ta daljša od desetih delovnih dni. Ob vsaki označitvi se imetniku živali izda potrdilo, označitev pa se vpiše v elektronsko evidenco.

Pri pticah iz redu papig (*Psittaciformes*), iz Priloge A Uredbe 338/97, redu ujed (*Falconiformes*) in redu sov (*Strigiformes*) je treba obvezno deponirati tudi material za molekularno gensko analizo, ki se odvzame, ko ptica toliko zraste, da ji ni več mogoče sneti obročka.

3.5.8 Ogrožene domorodne in mednarodno varovane vrste živali

Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah v slovenski pravni red prenaša nekatere člene *Direktive Sveta 79/409/EGS* (Ptičja direktiva) in *Direktive Sveta 92/43/EGS* (Habitatna direktiva) ter omogoča varstvo mednarodno varovanih živalskih vrst.

Prostoživeče žive in mrtve živali v vseh razvojnih oblikah (jajca, vključno s praznimi jajci-lupinami, ličinka, buba, mladič, odrasla žival), dele mrtvih živali ali izdelke ali katerokoli blago iz mrtvih živali ali njihovih delov, pri katerih je iz spremljajočih dokumentov, embalaže, oznake ali katere druge okoliščine razvidno, da so to deli živali ali izdelki iz njih, kakor tudi strukture (kot npr. gnezda, mravljišča, brloge, počivališča, drstišča), je prepovedano zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrtiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti ali vznemirjati. Priloge vsebujejo tudi vse domorodne vrste, ki so v dodatkih konvencije CITES (npr. morske sesalce, rjavega medveda, volka, divjo mačko, risa, vidro, domorodne vrste ujed in sov, morske želve idr). Z dovoljenjem ministrstva je izjemoma dovoljeno odvzeti iz narave in zadrževati v ujetništvu žive živali živalskih vrst ter njihove dele in izdelke iz njih ali strukture, zavarovane z uredbo. Prepovedano je tudi prevažanje, prenašanje, prodaja, zamenjava ali ponujanje za prodajo ali zamenjavo zavarovanih živih ali mrtvih osebkov živalskih vrst, odvzetih iz narave.

3.5.9 Ogrožene domorodne in mednarodno varovane vrste rastlin

Uredba o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah v slovenski pravni red prenaša nekatere člene *Direktive Sveta 92/43/EGS* (Habitatna direktiva) in zagotavlja varstvo mednarodno varovanih vrst. Uredba med drugim prepoveduje zavestno uničenje, zlasti trganje, rezanje, ruvanje in odvzem iz narave, poškodovanje ali zbiranje rastlin zavarovanih vrst in ogrožanje obstoja teh vrst na njihovem naravnem območju razširjenosti. Prepovedi veljajo za prostoživeče rastline, vse nadzemne in podzemne dele rastlin (cvetove, plodove s semeni, stebila, liste,

korenike, čebulice, gomolje), njihove razvojne oblike in izdelke iz njih.

Z dovoljenjem ministrstva je izjemoma dovoljeno odvzeti iz narave, izkoriščati ali posedovati zavarovane rastline, ki so bile odvzete iz narave. Posedovanje, prenašanje, prodaja, zamenjava ter ponujanje za prodajo ali zamenjavo je dovoljeno tudi, če so bile rastline odvzete iz narave v skladu s predpisi držav članic Evropske skupnosti, če so bile zakonito uvožene ali če so bile zasežene oziroma odvzete v skladu s predpisi.

3.5.10 Registracija raziskovalcev in raziskovalnih organizacij

Raziskovalci in raziskovalne organizacije, ki želijo uveljavljati odstopanje v skladu s 4. odstavkom 6. člena *Uredbe (ES) 338/97*, se morajo registrirati pri upravnem organu. Pred registracijo morajo sestaviti in redno dopolnjevati inventar osebkov vrst, navedenih v prilogah A do C *Uredbe (ES) 338/97*, upravnemu organu pa omogočiti vpogled vanj.

Pogoje za registracijo predpisuje 6. člen *Uredbe o trgovini*. Za registracijo mora raziskovalec ali raziskovalna organizacija zagotoviti, da so zbirke osebkov in zapisi v zvezi z njimi stalno v organizaciji in pod strokovnim nadzorom, da so osebki na razpolago vsem usposobljenim uporabnikom, vključno z uporabniki iz drugih organizacij in drugim raziskovalcem, da se o raziskovalnih zbirkah vodi stalna evidenca, da so osebki zakonito pridobljeni z namenom raziskovanja in hrambe, ter da so osebki in zbirke urejeni na način, ki zagotavlja njihovo uporabnost. Upravni organ vodi evidenco registriranih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij (7. člen) in podatke o tem sporoča sekretariatu CITES in komisiji Evropske skupnosti (8. člen).

3.5.11 Registracija tržnih pridelovalcev rastlin

Tržni pridelovalci rastlin lahko vložijo vlogo za registracijo umetnega razmnoževanja rastlin vrst iz priloge B in C ter križancev rastlinskih vrst iz priloge A *Uredbe (ES) 338/97* v komercialne namene. Pred registracijo mora tržni pridelovalec pridobiti dovoljenje za umetno razmnoževanje zadevne vrste (9. člen *Uredbe o trgovini*).

Ob registraciji upravni organ tržnemu pridelovalcu dodeli registrsko številko in pooblasti odgovorno osebo, zaposleno pri registriranem tržnem pridelovalcu, za izpolnjevanje obrazcev izvoznih dovoljenj, ki so za namen izvoza umetno razmnoženih rastlin izdana vnaprej (9. in 10. člen). Registrirani tržni pridelovalec mora upravnemu organu letno do 31. marca posredovati poročilo o komercialni dejavnosti za preteklo leto (13. člen). Upravni organ posreduje sekretariatu Konvencije podatke o registriranih tržnih pridelovalcih (10. člen). Dejavnost umetnega razmnoževanja spremlja strokovni organ, ki preverja predvsem velikost matične skupine osebkov, ki so bili odvzeti iz narave (9. člen). Ob neizpolnjevanju predpisanih pogojev ali prenehanju opravljanja dejavnosti se tržni pridelovalec izbriše iz registra (12. člen).

3.5.12 Prepoved komercialnih ravnanj z osebki domačih zavarovanih vrst

Na podlagi 14. člena *Uredbe o trgovini* je osebke vrst, ki so navedene v Prilogi 1 *Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah* in v Prilogi 1 *Uredbe o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah*, in niso navedene v prilogi A *Uredbe 338/97*, prepovedano uporabljati v komercialne namene. Uporaba teh vrst v komercialne namene je izjemoma dovoljena na podlagi potrdila upravnega organa, če so bili ti osebki zakonito uvoženi ali odvzeti iz narave, gojeni v ujetništvu ali umetno razmnoženi ali so namenjeni nujnim raziskavam, kadar se izkaže, da za to ni druge primerne vrste.

3.6 Drugi upravni ukrepi

3.6.1 Postopki pri izdajanju dokumentov

Upravni postopek do izdaje dokumentov CITES vodi upravni organ. Postopek začne vlagatelj s pisno vlogo na posebnem obrazcu, ki jo naslovi na upravni organ. Vloga mora vsebovati vse predpisane podatke, da se lahko obravnava ter mora biti kolkovana z upravno takso v skladu z *Zakonom o upravnih taksah* (ZUT-UPBA, Uradni list RS, št. 40/2004), ki trenutno znaša 4.250,00 SIT. V primeru, da vloga ni popolna, upravni organ zahteva od stranke njeno dopolnitev.

Glede na to, ali gre pri reševanju vloge za skrajšani ali posebni ugotovitveni postopek, z dnem predložitve popolne vloge prične teči 30 ali 60 dnevni rok za izdajo odločbe (*Zakon o splošnem upravnem postopku*, ZUP-UPBA Uradni list RS, št. 73/2004). Če upravni organ vlogo reši pozitivno, izda stranki ustrezen dokument, v primeru da vlogo zavrne ali zavrne, pa izda o tem pisno odločbo (17. člen *Uredbe o trgovini*). Stranka ima pravico, da se na izid odločbe pritoži.

3.7 Mejni nadzor

Na dosedanjih izobraževanjih so se slovenski cariniki usposobili za preverjanje dokumentov CITES, ravnanje z dokumenti (potrjevanje in pošiljanje izvornikov na upravni organ), preverjanje pošiljk z osebki CITES ter ravnanje v primeru odkritja nezakonitih pošiljk in njihovega zasega ali odvzema. Upravni organ je za carinsko službo pripravil pisna navodila o ravnanju z dokumenti, ki so objavljena na intranetu Carinske uprave RS.

Za nadzor na mejnih prehodih so skladno s svojimi pristojnostmi zadolženi cariniki in carinske enote za zatiranje tihotapstva, mejna policija ter mejni veterinarska in fitosanitarna inšpekcija.

Promet z živimi živalmi in rastlinami in njihovimi deli ali izdelki iz njih se lahko odvija le preko mejnih prehodov, kjer je omogočen veterinarski in fitosanitarni nadzor. Če pride pošiljka živali ali rastlin na mejni prehod, kjer ni tovrstnega nadzora, jo carinik zadrži in zavrne ter jo napoti na pristojni mejni prehod. Mejni carinski organ preveri, ali je za uvoz ali izvoz blaga potrebno kako dovoljenje,

oziroma preveri obstoj prepovedi in omejitev, preveri ustreznost dokumenta CITES in opravi identifikacijo osebkov. Carinsko dovoljeno rabo blaga dovoli šele, ko ugotovi, da je uvoz dovoljen.

Tabela 5: Mednarodni mejni prehodi, ki so določeni za nadzor CITES pošiljk v Sloveniji in njihova opremljenost s čitalci mikročipov.

Mejni prehod	Žive živali	Žive rastline	Deli in izdelki	Čitalec mikročipov
Letališče Brnik	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Gruškovje	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Jelšane	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Obrežje	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Dobova (za železniški prevoz)	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Koper (za ladijski prevoz)	(1) (2)	(1) (2)	(1) (2)	+
Bistrica ob Sotli	-	-	(1) (2)	-
Rogatec – Dobovec	-	-	(1) (2)	-
Dragonja	-	-	(1) (2)	-
Sečovlje	-	-	(1) (2)	-
Sočerga	-	-	(1) (2)	-
Metlika	-	-	(1) (2)	-
Pošta Ljubljana	-	-	(1) (2)	-
Petrina	-	-	(1) (2)	-
Letališče Maribor	-	-	(1) (2)	-
Zavrč	-	-	(1) (2)	-
Petišovci	-	-	(1) (2)	-
Središče ob Dravi	-	-	(1) (2)	-
Starod	-	-	(1) (2)	-
Ilirska Bistrica - Babno polje	-	-	(1) (2)	-

Legenda: Uvoz (1), izvoz (2)

Upravni organ je v skladu z 12. členom Uredbe (ES) št. 338/97 z notifikacijo dne 5. avgusta 2004 obvestil Evropsko komisijo o mejnih prehodih, ki bodo opravljali preverjanja in formalnosti za vnos osebkov vrst iz prilog te Uredbe. Evropska komisija je podatke objavila v uradnem listu Evropske unije.

Spletni naslov Evropske komisije, na katerem je objavljen seznam mejnih prehodov, ki so določeni za nadzor CITES pošiljk v državah članicah Evropske skupnosti:

http://www.europa.eu.int/comm/environment/cites/pdf/points_entry.pdf

Žive živali, ki prehajajo mejo Evropske skupnosti, morajo biti označene na predpisan način. Za učinkovitejši nadzor pošiljk živih živali vrst, ki so uvrščene v dodatke konvencije CITES ali priloge Uredbe (ES) št. 338/97, je Upravni organ v letu 2004 nabavil čitalce mikročipov, s katerimi je opremil vseh šest mejnih kontrolnih točk (BIP), preko katerih je dovoljen vnos in iznos pošiljk živih živali.

***Sliki 2:** Generalni direktor Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO), dr. Silvo Žlebir (desno), je 15. 12. 2004 izročil generalnemu direktorju Carinske uprave Republike Slovenije Francu Koštrju šest čitalcev za mikročipe. Čitalci tipa AEG (ARE-H5) so zmogljive naprave širokega spektra, ki so uporabne tako za identifikacijo živih živali kakor tudi prevoznih sredstev ter vsebnikov ali embalaže.*

4

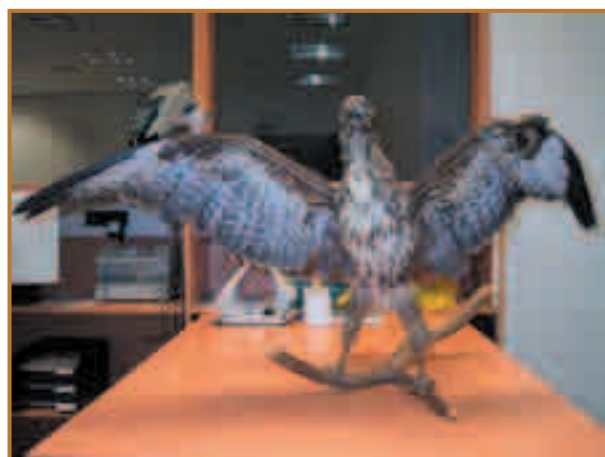
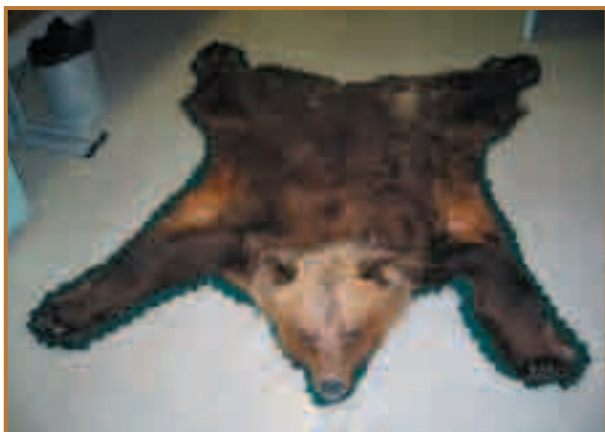
Ukrepi za uresničevanje konvencije

Od uveljavitve konvencije CITES leta 2000 so organi nadzora v Republiki Sloveniji zabeležili velik porast odkritih primerov nedovoljene trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami. To je posledica nekajletnega sistematičnega uposabljanja carine in policije s strani upravnega organa, kakor tudi uspešnega medsebojnega obveščanja in sodelovanja. Carinski organi so prve primere poskusov nezakonitega uvoza ali izvoza osebkov, zavarovanih s konvencijo CITES, obravnavali v letu 2002, policija pa v letu 2001.

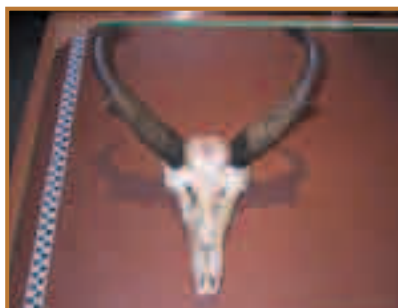
Največje število kršitev je bilo odkritih na carinskem uradu Letališče Brnik, kjer so cariniki v osebni prtljagi potnikov največkrat našli ogrodja kamenih koral (*Scleractinia* spp.) ter lupin morskih školjk iz družine *Tridacnidae* spp. in polžev vrste *Strombus gigas*. Cariniki mejnega urada Brnik so odkrili tudi večjo količino kaviarja jesetrovk (*Acipenseriformes*), trofej in delov sesalcev (*Cetacea* spp., *Canis lupus*, *Loxodonta africana*, *Hippopotamus amphibius*) ter več oklepov želve vrste *Geochelone pardalis*. V letu 2004 so na letališču Brnik cariniki zasegli in odvzeli večje število živih kaktej in njihovih delov iz rodov *Polaskia* spp. in *Trichocereus* spp. V istem letu so na Brniku ter na poštnem carinskem uradu zabeležili večje število poskusov nedovoljenega uvoza izdelkov tradicionalne kitajske medicine, ki so vsebovali dele vrst iz dodatkov konvencije CITES (*Panthera pardus*, *Moschus* spp., *Manis pentadactyla*, *Panax quinquefolius* in *Cistanche deserticola*). Na cestnih mejnih uradih Obrežje in Gruškovje so cariniki odkrili več primerov nezakonitega uvoza živih grških kornjač (*Testudo hermanni*), nagačeno kanjo (*Buteo buteo*) in večjo količino kamenih koral. Na primorskih mejnih uradih Dragonja in Sečovlje pa so cariniki redno odkrivali pošiljke večjih količin morskih datljev (*Lithophaga lithophaga*).

Mejni carinski uradi so v vseh primerih zaprosili upravni organ za potrditev, ali zadržani osebki pripadajo vrstam iz dodatkov konvencije CITES. Če je upravni organ na podlagi mnenja strokovnega organa ugotovil, da predmetni osebki ne pripadajo vrstam iz dodatkov konvencije, so bile pošiljke sproščene v promet. Osebke, za katere je bila ugotovljena kršitev konvencije, so cariniki odvzeli, kršitelji pa so se jim odpovedali v korist države. V več primerih so bili zoper kršitelje podani tudi predlogi za uvedbo kazenskega postopka.

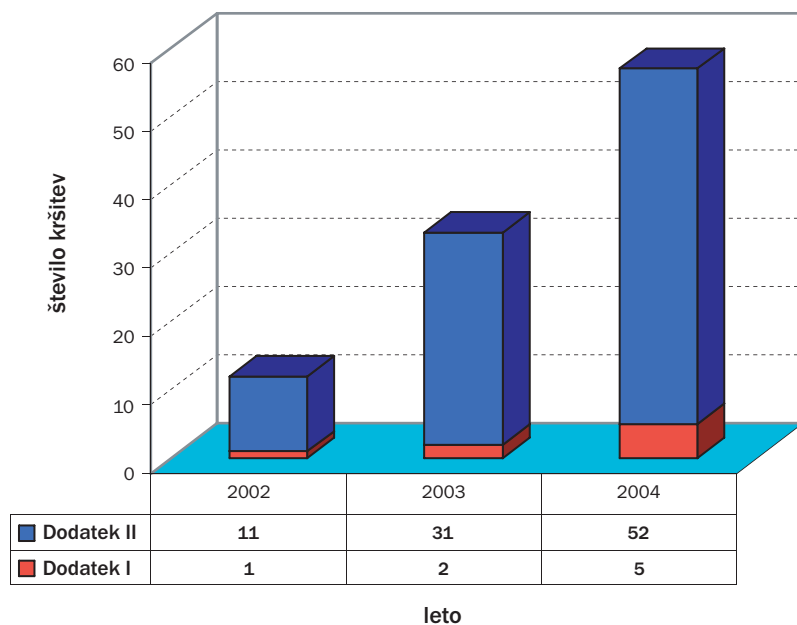
Kriminalistična policija je v letih 2000 do 2004 podala več kazenskih ovadb zaradi suma storitve kaznivega dejanja nedovoljenega uvoza ogroženih živalskih vrst. V tem poglavju je prikazan tabelarni povzetek, v prilogi I pa so podani vsi zasegi v obdobju od leta 2001 do leta 2004. Kode držav in osebkov so podane v legendi priloge.

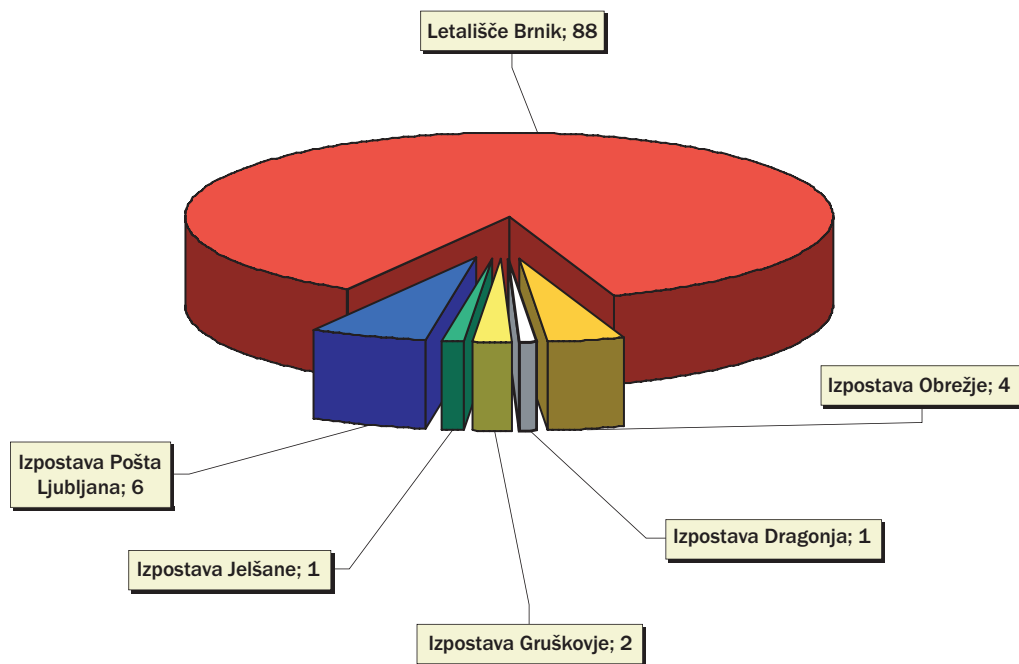
Slike 3: Slovenski cariniki se srečujejo s številnimi primeri pošiljk, ki vsebujejo živali in rastline ali njihove dele in izdelke iz njih. Ugotoviti morajo, ali osebkki pripadajo kateri od vrst iz dodatkov konvencije CITES. Na el. naslov CITES.arso@gov.si pošljejo fotografije zaseženih pošiljk Upravnemu organu, ki na podlagi mnenja Strokovnega organa izda ustrezno potrdilo. V nekaterih primerih je potrebno opraviti ogled pošiljke ter zaprositi za mnenje strokovnjake v tujini.

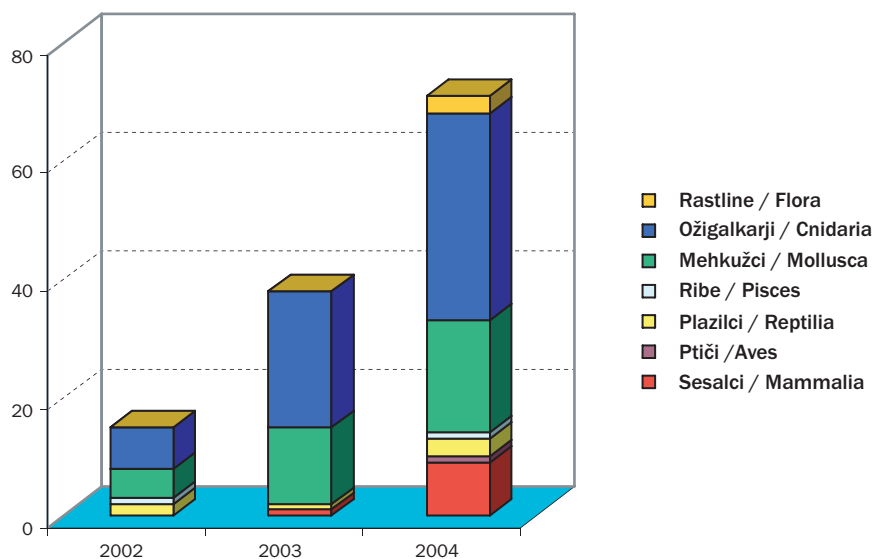
Graf 1: Število kršitev po dodatkih konvencije, ki so jih odkrili carinski organi v letih 2002 – 2004 (vir: Carinska Uprava RS)

Graf 2: Število zasegov po mejnih carinskih uradih v letih 2002 – 2004 (vir: Carinska Uprava RS)

Graf 3: Kršitve konvencije CITES po sistematskih skupinah v obdobju od 2002 – 2004
(Vir: Carinska uprava RS in Agencija RS za okolje)

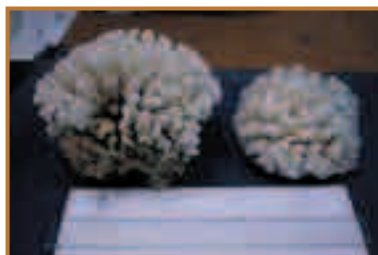

4.1 Tabelarni povzetek zasegov osebkov CITES, ki jih je opravila carina

4.1.1 Leto 2002

Tabela 6: Število odkritih primerov nezakonite trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami na mejnih carinskih uradih v letu 2002 (vir: Carinska uprava RS)

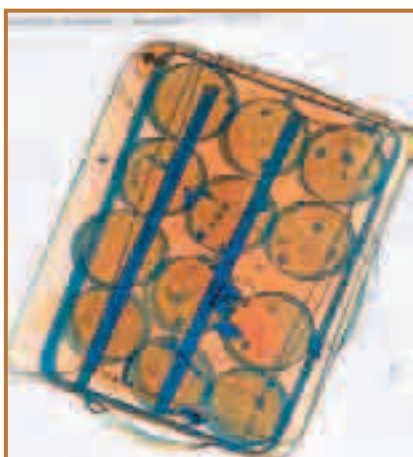
Mejni carinski urad	Št. kršitev				CITES + ostalo
	Dodatek CITES/Priloga 338/97				
	I/A	II/B	III/C	Ostalo	
Letališče Brnik		10		8	10
Obrežje	1	1		5	2
Koper				1	
Vič				1	
SKUPAJ	2	10		15	12 + 15

Slike 4: Korale predstavljajo večino zaseženih in odvzetih osebkov na letališču Brnik.

Tabela 7: Število zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2002 (vir: Carinska uprava RS)

Skupina	Družina	Vrsta	Mejni urad		Skupaj
			Letališče Brnik	Obrežje	
TESTUDINES	Testudinidae	<i>Testudo hermanni</i>		3	3
		<i>Trachemys scripta</i>		1	1
ACIPENSERIFORMES	Acipenseridae	<i>Acipenser</i> spp.	12 (6 kg)		12
BIVALVIA	Tridacnidae	Tridacnidae spp.	5		5
GASTROPODA	Strombidae	<i>Strombus gigas</i>	7		7
SCLERACTINIA		Scleractinia spp.	62		62

Sliki 5: Cariniki na mejnem carinskem uradu Brnik so francoskemu državljanu zasegli in odvzeli večjo količino kaviarja.

Tabela 8: Države izvora ali izvoza zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2002 (vir: Carinska uprava RS)

Država	Koda	Vrsta /Skupina	CITES / 338/97	Osebek	Število/količina
Bermudi (VB)	GB	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	4
Filipini	PH	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	21
Havaji (ZDA)	US	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	6
Indonezija	ID	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	1
Srbija in Črna gora	CS	<i>Testudo hermanni</i>	II / A	LIV	3
		<i>Trachemys scripta</i>	O / B	LIV	1
Madagaskar	MG	Scleractinia spp.	II / B	COR	8
Slovenija	SI	<i>Acipenser</i> spp.	II / B	EGG	12 (6kg)
Tajska	TH	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	4
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	24
Venezuela	VE	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	3
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	3

Sliki 6: Lupine orjaškega morskega polža (*Strombus gigas*) in školjk velikank iz todu Tridacna so med najpogostejšimi turističnimi spominki.

4.1.2 Leto 2003

Tabela 9: Število odkritih primerov nezakonite trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami na mejnih carinskih uradih v letu 2003 (vir: Carinska uprava RS)

Mejni carinski urad	Dotatek CITES/Priloga 338/97				CITES + OSTALO
	I/A	II/B	III/C	Ostalo	
Letališče Brnik	2	30		5	32
Dragonja		1			1
Gruškovje				1	
Obrežje				3	
Pošta Ljubljana				1	
Sečovlje				8	
Škofije				1	
SKUPAJ	2	31		19	33 + 19

Slike 7: Cariniki na mejnem uradu Sečovlje so obravnavali več primerov tihotapljenja morskih datljev (*Lithophaga lithophaga*). Slovenija je pripravila in skupaj z Italijo uspešno zagovarjala predlog za uvrstitev morskega datlja na dodatek II konvencije CITES. To je bil edini predlog za spremembo dodatkov konvencije, ki je dobil kvalificirano večino glasov v organih Evropske unije. Na 13. Konferenci držav pogodbenic v Bangkoku je bil sprejet s konsenzom.

Tabela 10: Število zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2003 (vir: Carinska uprava RS)

LETO: 2003			Carinski urad / št. osebkov			
Skupina	Družina	Vrsta	Letališče Brnik	Dragonja	Sečovlje	SKUPAJ
MAMMALIA						
CARNIVORA	Canidae	<i>Canis lupus</i>	1			1
REPTILIA						
TESTUDINES	Cheloniidae	<i>Lepidochelys</i> spp.	5			5
MOLLUSCA						
BIVALVIA	Mitilidae	<i>Lithophaga lithophaga</i> *			136 kg	136 kg
BIVALVIA	Tridacnidae	<i>Tridacna</i> spp.	3			3
		Tridacnidae spp.	11			11
GASTROPODA	Strombidae	<i>Strombus gigas</i>	14			14
CNIDARIA / ANTHOZOA						
SCLERACTINIA	Faviidae	<i>Favites</i> spp.	1			1
		SCLERACTINIA spp.	480	6		486

* Ni bilo zaseženo zaradi kršenja konvencije CITES.

Slika 8: Cariniki na letališču Brnik so zasegli surovo kožo in lobanjo volka, ki ju je potnik prinesel iz Bosne in Hercegovine v osebni prtljagi. Ta država ni pogodbenica konvencije in njeni organi niso registrirani za izdajanje listin, primerljivih s CITES dokumenti, potnik pa je pri uvozu poskušal uporabiti neveljavno listino.

Tabela 11: Države izvora ali izvoza zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2003 (vir: Carinska uprava RS)

Država		Vrsta		Osebek	
Ime	Koda	Skupina	CITES / 338/97	Tip	Število
Argentina	AR	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	1
Avstralija	AU	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	126
Bosna in Hercegovina	BA	<i>Canis lupus</i>	II / A	TRO	1
Fidži	FJ	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	1
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	19
Hrvaška	HR	<i>Lithophaga lithophaga</i> *	*	LIV	136 kg
Jamajka	JM	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	3
Kitajska	CN	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	2
Kuba	CU	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	8
Madagaskar	MG	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	4
Maldivi	MV	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	2
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	77
Mavricius	MU	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	2
Šri Lanka	LK	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	9
Tahiti (Francoska Polinezija)	FR	<i>Tridacna</i> spp.	II / B	SHE	3
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	22
Tajska	TH	<i>Lepidochelys</i> spp.	I / A	CAP	5
		Tridacnidae spp.	II / B	SHE	5
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	65
Tanzanija	TZ	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	1
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	11
Združene države Amerike	US	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	1
NEZNANO	-	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	2
		<i>Favites</i> spp.	II / B	COR	1
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	150

* Ni bilo zaseženo zaradi kršenja konvencije CITES.

4.1.3 Leto 2004

Tabela 12: Število odkritih primerov nezakonite trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami na mejnih carinskih uradih v letu 2004 (vir: Carinska uprava RS)

Leto 2004 Carinska izpostava	Št. kršitev				SKUPAJ CITES
	I/A	II/B	III/C	ostalo	
Letališče Brnik	3	43		18	46
Gruškovje	1	1			2
Jelšane		1			1
Obrežje	1	1		3	2
Pošta Ljubljana		6		3	6
Sečovlje				1	
Škofije				1	
Terminal Ljubljana				1	
Oddelek za kontrolne zadeve				2	
SKUPAJ	5	52		29	57 + 29

Slike 9: V letu 2004 so na mejnih carinskih uradih Brnik in Pošta Ljubljana zasegli večjo količino izdelkov tradicionalne kitajske medicine. Upravni organ je za mnenje o tem, ali izdelki vsebujejo tudi dele rastlin in živali, zavarovanih s konvencijo CITES, zaprosil kitajski upravni organ.

Tabela 13: Število zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2004 (vir: Carinska uprava RS)

LETO: 2004			Carinski urad / št. osebkov					
Skupina	Družina	Vrsta	Letališče Brnik	Gruškovje	Jelšane	Obrežje	Pošta Ljubljana	Skupaj
MAMMALIA								
PHOLIDOTA	Manidae	<i>Manis pentadactyla</i>					720	720
CETACEA		CETACEA spp.	4					4
CARNIVORA	Felidae	<i>Panthera pardus</i>	640					640
PROBOSCOIDEA	Elephantidae	<i>Loxodonta africana</i>	1					1
ARTIODACTYLA	Hippopotamidae	<i>Hippopotamus amphibius</i>	7					7
	Moschidae	<i>Moschus</i> spp.	640				720	1372
AVES								
FALCONIFORMES	Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>				1		1
REPTILIA								
TESTUDINES	Testudinidae	<i>Geochelone pardalis</i>	1					1
		<i>Testudo hermanni</i>		9				9
SERPENTES	Pythonidae	<i>Python reticulatus</i>	2					2
PISCES								
OSTEOGLOSSIFORMES	Osteoglossidae	<i>Arapaima gigas</i>	1				1	1
MOLLUSCA								
BIVALVIA	Mitilidae	<i>Lithophaga lithophaga</i> *			56 kg			56 kg
	Tridacnidae	<i>Hippopus</i> spp.	4					4
		<i>Tridacna</i> spp.	24					24
		Tridacnidae spp.	12					12
GASTROPODA	Strombidae	<i>Strombus gigas</i>	2		1	4		8
CNIDARIA / ANTHOZOA								
STOLONIFERA	Tubiporidae	<i>Tubipora musica</i>	31	6				37
HELIOPORACEA	Helioporidae	<i>Heliopora coerulea</i>	29					29
SCLERACTINIA	Poritidae	<i>Goniopora</i> spp.	1					1
		<i>Porites</i> spp.	7					7
	Pocilloporidae	<i>Stylophora</i> spp.	6					6
		SCLERACTINIA spp.	449	164		15	22	650
FLORA								
	Cactaceae	<i>Polaskia</i> spp.	5					5
		<i>Trichocereus</i> spp.	17					17

* Ni bilo zaseženo zaradi kršenja konvencije CITES.

Slika 10: Med zaseženimi deli živali v letu 2004 so cariniki na mejnem uradu Brnik zasegli tudi kitova vretenca, ki jih je potnik kot spominek prinesel iz Indonezije.

Tabela 14: Države izvora ali izvoza zaseženih osebkov na mejnih carinskih uradih v letu 2004 (vir: Carinska uprava RS)

Država		Vrsta		Osebek	
Ime	Koda	Skupina	CITES / 338/97	Tip	Število/količina
Avstralija	AU	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	48
Bahami	BS	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	4
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	7
Brazilija	BR	<i>Arapaima gigas</i>	II / B	SCA	24
		<i>Hippopus</i> spp.	II / B	SHE	2
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	53
Kitajska	CN	<i>Panthera pardus</i>	I / A	MED	640
		<i>Moschus</i> spp.	II / B	MED	660
		<i>Manis pentadactyla</i>	II / B	MED	720
Čile	CL	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	2
Deviški otoki (GB)	UK	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	19
Dominikanska republika	DM	<i>Goniopora</i> spp.	II / B	SHE	1
Egipt	EG	Tridacnidae spp.	II / B	SHE	5
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	20
Etiopija	ET	<i>Hippopotamus amphibius</i>	II / B	TUS	3
Filipini	PH	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	8
		<i>Tubipora musica</i>	II / B	COR	2
Havaji (ZDA)	US	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	16
Hrvaška	HR	<i>Lithophaga lithophaga</i> *		LIV	56kg
		<i>Testudo hermanni</i>	II / A	LIV	9
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	179
		<i>Tubipora musica</i>	II / B	COR	6
Indonezija	ID	<i>Tridacna</i> spp.	II / B	SHE	20
		Tridacnidae spp.	II / B	SHE	6
		<i>Hippopus</i> spp.	II / B	SHE	2
		CETACEA spp.	I / A	BOP	4
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	196
		<i>Tubipora musica</i>	II / B	COR	29
		<i>Heliopora coerulea</i>	II / B	COR	29
Kampučija		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	4
		<i>Tridacna</i> spp.	II / B	SHE	2
Kuba	CU	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	32
Maldivi	MV	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	2
Mavricius	MU	<i>Tridacna</i> spp.	II / B	SHE	2
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	30
Mehika	MX	<i>Polaskia</i> spp.	II / B	LIV	5
Nigerija	NG	<i>Loxodonta africana</i>	I / A	CAR	1
Panama	PA	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	2
Sejšeli	SC	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	1
Srbija in Črna gora	CS	<i>Buteo buteo</i>	II / A	BOD	1
Šri Lanka	LK	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	20

Država		Vrsta		Osebek	
Ime	Koda	Skupina	CITES / 338/97	Tip	Število/količina
Tahiti (Francoska Polinezija)	FR	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	1
Tajska	TH	<i>Python reticulatus</i>	II / B	LPS	2
		<i>Tridacna</i> spp.	II / B	SHE	1
		Tridacnidae spp.	II / B	SHE	1
		SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	12
		<i>Stylophora</i> spp.	II / B	COR	6
		<i>Porites</i> spp.	II / B	COR	7
Združene države Amerike	US	<i>Strombus gigas</i>	II / B	SHE	2
		<i>Trichocereus</i> spp.	II / B	STE	17
Zimbabve	ZW	<i>Hippopotamus amphibius</i>	II / B	TUS	4
		<i>Geochelone pardalis</i>	II / B	CAP	1
NEZNANO	-	SCLERACTINIA spp.	II / B	COR	1

* Ni bilo zaseženo zaradi kršenja konvencije CITES.

Sliki 11: V letu 2004 so cariniki obravnavali tudi več primerov tihotapljenja rastlin ali njihovih delov. Kaktusi, ki so jih zasegli na mejnem uradu Brnik, so bili predani Botaničnemu vrtu v Ljubljani.

4.2 Tabelerni pregled zasegov, ki jih je opravila kriminalistična policija

4.2.1 Leto 2001

Tabela 15: Število odkritih primerov nezakonite trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami po policijskih upravah v letu 2001 (vir: Uprava kriminalistične policije RS)

Leto 2001	Št. primerov				SKUPAJ
	Dodatek CITES / Priloga 338/97				
	I/A	II/B	III/C	-/D	
Kranj	1	1	0	0	1/100

*Slika 12: Januarja 2001 je slovenski državljani poskušal iz Južnoafriške Republike preko letališča Heathrow v Veliki Britaniji uvoziti preparirano kožo in lobanjo leoparda (*Panthera pardus*) ter kožo Hartmanove gorske zebre (*Equus zebra hartmannae*). Blago je bilo v tranzitu zaseženo. Policija je primer obravnavala tudi v Sloveniji in zoper uvoznika sprožila kazensko ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja. Po opravljeni hišni preiskavi so bili najdeni še drugi deli in izdelki zavarovanih vrst, za katere osumljenec ni mogel dokazati zakonite pridobitve. Kršitelj je plačal kazen v humanitarne namene, ki mu jo je naložilo sodišče v Kranju.*

Tabela 16: Število zaseženih osebkov po vrstah v letu 2001 (vir: Uprava kriminalistične policije RS)

Skupina	Družina	Vrsta	Št. osebkov	Država izvora / izvoza
MAMMALIA				
CARNIVORA	Felidae	<i>Panthera pardus</i>	1	Južna Afrika
REPTILIA				
CROCODYLIA	Crocodylidae	<i>Crocodylus</i> spp.	1	Južna Afrika

4.2.2 Leto 2004

Tabela 17: Število odkritih primerov nezakonite trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami po policijskih upravah v letu 2004 (vir: Uprava kriminalistične policije RS)

Leto 2004	Št. primerov				SKUPAJ
	Dodatek CITES / Priloga 338/97				CITES
Policijska uprava	I/A	II/B	III/C	ostalo	
Ljubljana	1	2	1	1	2

Tabela 18: Število zaseženih osebkov po vrstah v letu 2004 (vir: Uprava kriminalistične policije RS)

Skupina	Družina	Vrsta	Št. osebkov	Država izvora / izvoza
MAMMALIA				
CARNIVORA	Felidae	<i>Leopardus pardalis</i>	2	Bolivija
		<i>Panthera onca</i>	2	
		<i>Puma concolor</i>	3	
	Procyonidae	<i>Bassaricyon alleni</i>	1	Bolivija
	Mustelidae	<i>Eira barbara</i>	2	Bolivija
		<i>Pteronura brasiliensis</i>	2	
AVES				
CICONIIFORMES	Ardeidae	<i>Cochlearius cochlearius</i>	1	Bolivija
PICIFORMES	Ramphastidae	<i>Ramphastos culminatus</i>	1	Bolivija
REPTILIA				
SERPENTES	Boidae	<i>Corrallus enydris</i>	2	Bolivija
	Boidae	<i>Eunectes murinus</i>	3	Bolivija
		neznano	1	Bolivija
CNIDARIA				
ANTHOZOA	SCLERACTINIA spp.		7	Slovenija

Slike 13: Na podlagi anonimne prijave zaradi oglaševanja za prodajo večjega števila osebkov iz CITES dodatkov I in II je kriminalistična policija izvedla hišno preiskavo in osebke zasegla. Proti kršitelju je bila podana kazenska prijava.

4.3 Nekateri primeri mednarodnega sodelovanja pri uresničevanju konvencije

Primer »Liberijske papige«

Februarja 2002 je češki upravni organ obvestil Agencijo RS za okolje o zasegu 98 ptic vrste *Psittacus erithacus* na praškem letališču. Pošiljka je potovala iz Liberije, namenjena pa je bila v Slovenijo. Ptice so bile ob prihodu v Prago v izjemno slabem stanju, saj je bila pošiljka za transport neustrezno pripravljena. Ob prihodu je bilo večje število živali poginulih. Pri preverjanju dokumentov se je izkazalo, da izvozni dokumenti CITES, ki so spremljali pošiljko, niso bili enaki kopiji listin, ki jih je uvoznik predložil upravnemu organu v Sloveniji. O dogodku je upravni organ obvestil Sekretariat in Interpol. Liberijski upravni organ je potrdil, da so bili vsi izvozni dokumenti ponarejeni. Ugotovljeno je bilo tudi, da so ptice pripadale podvrsti *Psittacus erithacus timneh*. Ptice so bile prepeljane iz Liberije v Senegal, od koder so z letalom potovale preko Alžirije in Moskve v Prago. Preživele ptice so oskrbeli češki veterinarji in jih namestili v zatočišče.

Sliki 14: Zasežena pošiljka papig na praškem letališču, ki je bila namenjena v Slovenijo. (Vir: Češka okoljska inšpekcija)

Primer »Filipinske korale«

Dne 1. 12. 2002 je s Filipinov v Luko Koper prispela ladja, namenjena v črnogorsko pristanišče Bar. Pri rutinskem pregledu enega od kontejnerjev so cariniki ugotovili, da se med blagom, ki je bilo deklarirano kot "ročni izdelki iz školjk", nahaja tudi nekaj ton koral. O odkritju je upravni organ obvestil Sekretariat ter upravni organ v Črni gori. Slovenski cariniki po takrat veljavnih predpisih blaga v tranzitu niso mogli zadržati, zato je upravni organ o datumu odhoda pošiljke iz Slovenije in o imenu ladje obvestil upravni organ v Črni gori. Sekretariat je posredoval pri filipinskem upravnem organu.

Sliki 15: Korale, ki so na prodaj v jadranskih turističnih krajih, prihajajo iz tropskih morij.

Primer »Hrvaške želve«

Dne 16. 11. 2004 so cariniki na mejnem uradu Gruškovje pri poljskem državljanu odkrili 9 živih grških želv (*Testudo hermanni*), ki jih je nameraval pretihotapiti na Poljsko. Po dogovoru upravnih organov Hrvaške in Slovenije je slovenska carina odvzete želve izročila hrvaškim organom, slednji pa so osebkke uspešno izpustili v naravo. Zoper kršitelja je bil s strani mejne policije podan predlog za kazensko ovadbo, ki ga je obravnavalo sodišče na Ptuju.

Slika 16: Zaradi velikega povpraševanja vse vrste kopenskih želv dosegajo visoke cene na evropskem trgu. V naravi so prisotne v državah jugovzhodne Evrope, zato jih pogosto tihotapijo preko slovenskega ozemlja.

5

Usposabljanje in mednarodno sodelovanje

5.1 Usposabljanje in organizacija seminarjev in delavnic

Republika Slovenija je kmalu po uveljavitvi konvencije začela s sistematičnim usposabljanjem organov, pristojnih za njeno izvajanje. Ker ustreznega znanja ni bilo mogoče zagotoviti v Sloveniji, so se uslužbenci Upravnega organa najprej usposabljali na več izobraževanjih v tujini. Kasneje so to znanje prenesli drugim, predvsem nadzornim organom. V letih 2003 in 2004 pa je upravni organ sodeloval pri usposabljanju organov, pristojnih za uresničevanje konvencije v drugih državah, predvsem srednje- in jugovzhodne Evrope.

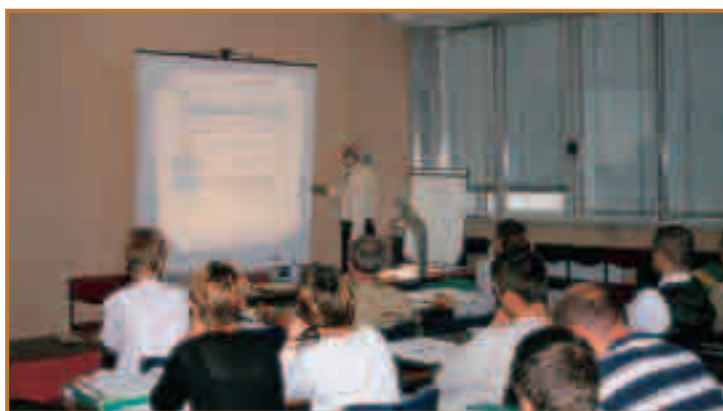
Kronološki potek usposabljanja

1.	Seminar za upravne in carinske organe srednje- in vzhodnoevropskih držav
Čas in kraj	Otok Vilm, Nemčija, avgust 2000
Organizacija	Zvezna agencija za varstvo narave
Udeleženci	Upravni in carinski organi srednje- in vzhodnoevropskih držav, TRAFFIC in Sekretariat CITES
Število	20
Predavatelji	Zvezna agencija za varstvo narave, Sekretariat CITES in TRAFFIC
Vsebina	Seznanitev s konvencijo CITES, vloga upravnega in strokovnega organa, režim izdajanja dovoljenj, dokumenti CITES, trendi mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami, mednarodno sodelovanje in podpora Sekretariata konvencije ter vloga organizacije TRAFFIC

Slika 17: Uslužbenci Upravnega organa in Carinske uprave RS so se prvič izobraževali na Mednarodni akademiji za varstvo narave na nemškem otoku Vilm. Seminar je vodil Franz Boehmer iz nemške Zvezne agencije za varstvo narave.

2.	Seminar za državne organe, pristojne za izvajanje konvencije CITES
Čas in kraj	Ljubljana, september 2000
Organizacija	Agencija RS za okolje in Sekretariat CITES
Udeleženci	Carinska uprava RS, Policijska uprava RS, Inšpekcija za okolje in prostor, Inšpekcija za lovstvo in ribištvo, Veterinarska uprava RS, Fitosanitarna inšpekcija in Biotehniška fakulteta
Število	35
Predavatelji	Sekretariat CITES, Agencija RS za okolje, Uprava kriminalistične policije RS, Carinska uprava RS, Veterinarska uprava RS, Fitosanitarna inšpekcija in Veterinarska fakulteta
Vsebina	Seznanitev s konvencijo CITES, vloga upravnega in strokovnega organa, režim izdajanja dovoljenj, dokumenti CITES, trendi mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami v Sloveniji, carinski nadzor pri uvozu in izvozu blaga, vloga kriminalistične policije, veterinarski postopki, fitosanitarni nadzor in zoonoze

Slika 18: Dr. Ger van Vliet iz sekretariata konvencije je vodil prvi CITES seminar v Sloveniji

3.	Magistrski študij »Ohranjanje, upravljanje in nadzor vrst v mednarodni trgovini«
Čas in kraj	Baeza, Španija, oktober – december 2000
Organizacija	Mednarodna univerza v Andaluziji, Univerza v Cordobi
Udeleženci	študentje iz 25 držav
Predavatelji	59 predavateljev iz upravnih in strokovnih organov, medvladnih in mednarodnih nevladnih organizacij, univerz, Sekretariata CITES, Evropske komisije itd.
Število	34
Vsebina	Vsi vidiki mednarodne trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (400 ur - 11 modulov)

4.	Delavnica o uveljavljanju nadzora pri trgovini z ogroženimi vrstami v Evropski skupnosti
Čas in kraj	Frankfurt, Nemčija, november 2001
Organizacija	Zvezna agencija za varstvo narave
Udeleženci	Predstavniki upravnih in nadzornih organov ter sodstva 15 držav članic EU in držav kandidatk
Vsebina	Biodiverziteti in mednarodna trgovina, seznanitev s konvencijo CITES in predpisi EU, pregled zakonodajnih ukrepov in pravna praksa v državah članicah EU in kandidatkah

5.	Seminar za strokovne organe evropske regije
Čas in kraj	Bonn, Nemčija, november 2001
Organizacija	Zvezna agencija za varstvo narave in Sekretariat CITES
Udeleženci	Predstavniki strokovnih organov držav pogodbenic evropske regije, Sekretariat CITES, TRAFFIC, WCMC
Število	35
Vsebina	Načini organiziranosti in naloge strokovnega organa in njegova vloga v razmerju do upravnega organa ter predstavitev in uporaba podatkovne zbirke WCMC

6.	Delovni obisk
Čas in kraj	Bonn in Frankfurt, Nemčija, november 2001
Organizacija	Zvezna agencija za varstvo narave, Agencija RS za okolje in TAIEX
Udeleženci	Generalni carinski urad RS, Mejni carinski urad Letališče Brnik in Agencija RS za okolje
Število	4
Vsebina	Delo nemške Zvezne agencije za varstvo narave, predstavitev podatkovnih zbirk, naloge carinske službe na letališču Frankfurt pri nadzoru prometa z ogroženimi vrstami

7.	Informativni seminar za zunanje strokovnjake
Čas in kraj	Ljubljana, marec 2002
Organizacija	Agencija RS za okolje
Udeleženci	Biotehniška fakulteta, Prirodoslovni muzej Slovenije in Inštitut za biologijo Univerze v Ljubljani
Število	9
Vsebina	Seznanitev s konvencijo CITES in naloge strokovnega organa

*Slika 19:
Predstavniki raziskovalnih organizacij so se udeležili predstavitve o konvenciji CITES, ki jo je pripravil Upravni organ.*

8.	Seminar o nadzoru mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami za carinike
Čas in kraj	Ljubljana, april 2002
Organizacija	Agencija RS za okolje in Carinska uprava RS
Udeleženci	Cariniki iz 15 mejnih carinskih uradov in Sektorja za preiskovalne zadeve
Predavatelji	Nemška zvezna agencija za varstvo narave, Carinska uprava RS, Veterinarska fakulteta in Agencija RS za okolje
Število	33
Vsebina	Predstavitvev problematike mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami, izvajanje konvencije CITES, analiza trgovanja z ogroženimi prostoživečimi vrstami v Sloveniji, domači predpisi in carinski nadzor, delo z dodatki CITES, kontrola dokumentov in izjeme

Sliki 20: Vsakoletnega usposabljanja se udeleži 35 slovenskih carinikov.

9.	Seminar o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami za kriminalistično policijo
Čas in kraj	Ljubljana, maj 2002
Organizacija	Agencija RS za okolje in Uprava kriminalistične policije RS
Udeleženci	Kriminalisti iz 7 uradov kriminalistične policije
Predavatelji	Uprava kriminalistične policije RS in Agencija RS za okolje
Število	22
Vsebina	Konvencija CITES, trgovanje z ogroženimi vrstami v Sloveniji, naloge in pristojnosti kriminalistične policije in INTERPOL-a in primeri nezakonite trgovine z ogroženimi vrstami v Sloveniji.

10.	Seminar usposabljanja nadzornih služb za izvajanje konvencije CITES
Čas in kraj	Oslo, Norveška, marec 2003
Organizacija	Sekretariat konvencije CITES in norveški Upravni organ
Udeleženci	Nadzorni organi (carina, policija, inšpekcija) ter upravni in strokovni organi Norveške, Švedske, Danske, Finske, Češke, Nemčije in Slovenije
Število	37
Vsebina	Seminar je bil namenjen izpopolnjevanju za učinkovitejše izvajanje nadzora izvajanja konvencije CITES s poudarkom na praktičnih primerih prepoznavanja CITES osebkov ter vodenja postopkov ob odkritju kršitev.

11.	Delovni obisk
Čas in kraj	Leiden, Nizozemska
Organizacija	Agencija RS za okolje in nizozemski Strokovni organ
Udeleženci	Zavod RS za varstvo narave
Število	1
Vsebina	Spoznavanje dela strokovnega organa v praksi

12.	Seminar o nadzoru mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami za slovenske carinike
Čas in kraj	Ljubljana, junij 2003
Organizacija	Agencija RS za okolje in Carinska uprava RS
Udeleženci	Cariniki iz 15 mejnih carinskih uradov in Sektorja za preiskovalne zadeve

Predavatelji	Nemška zvezna agencija za varstvo narave, HM Customs and Excise – London, Prirodoslovni muzej Slovenije, Botanični vrt Ljubljana, Carinska uprava RS, Zavod RS za varstvo narave, Veterinarska fakulteta in Agencija RS za okolje
Število	35
Vsebina	Predstavitve konvencije CITES in predpisov EU s področja trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, carinski postopki pri nadzoru meja EU, notranji promet med državami članicami EU, trgovanje z ogroženimi vrstami v Sloveniji, primeri nezakonite trgovine, posebnosti domače zakonodaje, določevanje sesalcev, ptic, plazilcev, koral in rastlin ter previdnostni ukrepi pri nadzoru pošiljk živih živali

Slike 21 (a, b, c): Na seminarjih za slovenske carinike sodelujejo strokovnjaki različnih področij.

13.	Seminar o izvajanju predpisov EU na področju mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami
Čas in kraj	otok Vilm, Nemčija, maj 2003
Organizacija	Nemška zvezna agencija za varstvo narave
Udeleženci	Predstavniki upravnih organov 10 držav kandidatke, Evropska komisija in TRAFFIC Europe
Predavatelji	Nemška zvezna agencija za varstvo narave, Evropska komisija, TRAFFIC Europe in države kandidatke
Število	20
Vsebina	Predpisi in organi EU na področju mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami, razlika med konvencijo in EU predpisi, mejni nadzor, izjeme, dokumenti, notranji promet med državami članicami, nadzor komercialnih dejavnosti ter stanje v državah kandidatkah.

14.	Seminar za kriminaliste
Čas in kraj	Petanjci, junij 2003
Organizacija	Agencija RS za okolje in Uprava kriminalistične policije RS
Udeleženci	Kriminalisti iz severovzhodne Slovenije
Predavatelji	Uprava kriminalistične policije RS in Agencija RS za okolje
Število	17
Vsebina	Konvencija CITES, trgovanje z ogroženimi vrstami v Sloveniji, naloge in pristojnosti kriminalistične policije in INTERPOLa in primeri nezakonite trgovine z ogroženimi vrstami v Sloveniji.

Slika 22: Predstavnica Agencije RS za okolje mag. Urška Mavri je kriminalistom predstavila problematiko trgovine z ogroženimi vrstami v Sloveniji.

15.	Seminar za kriminalistično policijo Republike Hrvaške
Čas in kraj	Valbandon , Hrvaška, september 2003
Organizacija	Državna uprava za zaščito prirode RH, Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Scanagri - Danska
Udeleženci	Kriminalisti RH, naravovarstveni inšpektorji RH, predstavniki slovaške okoljske inšpekcije, Upravi kriminalistične policije RS in Agencije RS za okolje
Predavatelji	Scanagri – Danska, slovaška policija, Državna uprava za zaščito prirode RH in Agencija RS za okolje
Število	25
Vsebina	Uvod v CITES, policijski nadzor ob prehodu državnih meja, živalske in rastlinske vrste v mednarodni trgovini in primeri nezakonite trgovine, izvajanje konvencije na Hrvaškem in v Sloveniji, prepoznavanje in določanje nekaterih taksonomskih skupin, mednarodno policijsko sodelovanje ter uporaba programa Green Parrot.

Slika 23: Hrvaški cariniki, kriminalisti in mejna policija se redno usposabljaajo za izvajanje nadzora konvencije CITES v Valbandonu pri Puli.

16.	Regionalna delavnica o uresničevanju mednarodnih okoljskih sporazumov v jugovzhodni Evropi
Čas in kraj	Beograd, Srbija in Črna gora, januar 2004
Organizacija	UNEP in REC ter ministrstvo za znanost in varstvo okolja Republike Srbije
Udeleženci	Predstavniki 7 držav regije
Predavatelji	Predstavniki sekretariatov konvencij pod okriljem UNEP in Agencija RS za okolje
Število	40
Vsebina	Predstavitvev okoljskih sporazumov, ki delujejo pod okriljem UNEP ter priprava predlogov za pripravo priročnika za njihovo učinkovitejše izvajanje.

Slika 24: Robert Bolješič iz Agencije RS za okolje je na delavnici v Beogradu predstavil Konvencijo CITES v imenu Sekretariata.

17.	Seminar za organe, pristojne za izvajanje konvencije CITES
Čas in kraj	Beograd, Srbija in Črna gora, maj 2004
Organizacija	Sekretariat CITES in Ministrstvo za znanost in varstvo okolja Republike Srbije
Udeleženci	Carinska uprava Srbije in Črne gore, Inšpekcija za varstvo okolja, Biološka fakulteta, Prirodoslovni muzej, Zavod za varstvo narave Srbije, Inštitut za biologijo Beograd, Inštitut za morsko biologijo Kotor, Ministrstvo za notranje zadeve Srbije, Ministrstvo za znanost in varstvo okolja, Ministrstvo za okolje in prostor Srbije in Črne gore ter Živalski vrt Beograd in Palić.
Predavatelji	Sekretariat CITES, Ministrstvo za znanost in varstvo okolja Republike Srbije, Agencija RS za okolje
Število	49
Vsebina	Zgodovina konvencije, delovanje organov CITES, definicije, uporaba dodatkov, procedura dovoljevanja in izpolnjevanje obrazcev, znanost in CITES, pripomočki za identifikacijo vrst, poročanje, izvajanje konvencije v Srbiji in Črni gori in izkušnje Slovenije.

Slika 25: Dr. Ger van Vliet iz sekretariata konvencije in Agencija RS za okolje sta sodelovala pri prvem usposabljanju organov, pristojnih za izvajanje konvencije CITES v Srbiji in Črni gori.

18.	Strokovna delavnica o izvajanju nadzora trgovine z ogroženimi vrstami v srednji in vzhodni Evropi
Čas in kraj	Budimpešta, Madžarska, junij 2004
Organizacija	TRAFFIC Europe
Udeleženci	Predstavniki upravnih organov in sodstva 10 Phare držav in Evropske komisije, Sekretariata CITES, Corpo forestale (Italija), sodstva Velike Britanije in TRAFFIC Europe
Število	48
Vsebina	Predstavitev in izmenjava izkušenj pri odkrivanju in kaznovanju nezakonitih dejanj, povezanih z mednarodno trgovino z ogroženimi vrstami ter zakonodaja in sodna praksa.

Slika 26: Državni tožilec Robert Renier je na delavnici v Budimpešti predstavil slovenske izkušnje pri obravnavi kaznivih dejanj na področju mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami.

19.	Seminar za carino in mejno policijo Republike Hrvaške
Čas in kraj	Valbandon, Hrvaška, september 2004
Organizacija	Državna uprava za zaščito prirode RH, Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Ministarstvo financija RH, Be-Eco - Danska
Udeleženci	Cariniki, mejni policisti in okoljski inšpektorji, Upravni in strokovni organ RH, Agencija RS za okolje
Predavatelji	Be-Eco – Danska, Državna uprava za zaščito prirode RH in Agencija RS za okolje
Število	25
Vsebina	Uvod v CITES, mejni nadzor, kontrola dokumentov in pošiljk, živalske in rastlinske vrste, ki se najpogosteje pojavljajo v mednarodni trgovini in primeri nelegalne trgovine, izvajanje CITES na Hrvaškem in v Sloveniji, prepoznavanje in določanje nekaterih taksonomskih skupin, uporaba programa Green Parrot itd.

Slika 27: Agencija RS za okolje redno sodeluje pri izvajanju usposabljanja hrvaških nadzornih organov.

20.	Seminar o nadzoru mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami v Evropski skupnosti
Čas in kraj	Ljubljana, september 2004
Organizacija	Agencija RS za okolje in Carinska uprava RS
Udeleženci	Cariniki iz 6 mejnih carinskih uradov, določenih za nadzor pošiljk CITES in Sektorja za preiskovalne zadeve
Predavatelji	Nemška zvezna agencija za varstvo narave, HM Customs and Excise – London, Corpo Forestale (Italija), Državno tožilstvo RS, Carinska uprava RS, Zavod RS za varstvo narave, Veterinarska fakulteta in Agencija RS za okolje
Število	35
Vsebina	Predpisi EU na področju mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami, razlika med konvencijo in EU predpisi, mejni nadzor, izjeme, dokumenti EU, prepoznavanje najpogostejših vrst in izdelkov, sodna praksa v Sloveniji in kazenski postopek

Sliki 28: Franz Boehmer (desno) iz nemške Zvezne agencije za varstvo narave in carinik Guy Clarke z londonskega letališča Heathrow redno sodelujeta pri usposabljanju slovenskih carinikov.

5.2 Sodelovanje v organih konvencije in Evropske unije

Republika Slovenija se je kmalu po začetku veljavnosti konvencije CITES aktivno vključila v delo njenih organov. Od podpisa pristopne pogodbe z Evropsko unijo marca 2003 so bili slovenski predstavniki vabljeni na vsa zasedanja odborov in delovnih skupin, ki delujejo na tem področju v Evropski uniji.

Tabela 18: Sodelovanje Republike Slovenije v organih konvencije v obdobju od 23. 4. 2000 do 31. 12. 2004

Datum	Kraj	Organ konvencije
apr. 2000	Nairobi / Kenija	11. Konferenca pogodbenic*
apr. 2001	Izmir / Turčija	Evropsko regionalno srečanje pogodbenic - rastline
jun. 2001	Pariz / Francija	45. Stalni odbor
nov.2001	Bonn / Nemčija	Evropsko regionalno srečanje pogodbenic - živali
mar. 2002	Ženeva / Švica	46. Stalni odbor
nov. 2002	Santiago / Čile	12. Konferenca pogodbenic
apr. 2003	Ženeva / Švica	49. Stalni odbor
avg. 2003	Ženeva / Švica	19. Odbor za živali
avg. 2003	Ženeva / Švica	13. Odbor za rastline
nov. 2003	Perugia / Italija	Evropsko regionalno srečanje pogodbenic - rastline
jan. 2004	Bruselj / Belgija	Evropsko regionalno srečanje pogodbenic
feb. 2004	Windhoek / Namibija	14. Odbor za rastline
apr. 2004	Varšava / Poljska	Evropsko regionalno srečanje pogodbenic - rastline
okt. 2004	Bangkok / Tajska	13. Konferenca pogodbenic

Opomba: * Slovenija je bila opazovalka brez pravice glasovanja.

Tabela 19: Sodelovanje v Odborih in delovnih skupinah EU od 13. marca 2003 do 31. decembra 2004

Skupina za uresničevanje	Skupina za strokovno presojo	Odbor za CITES
18. sep. 2003	22. maj 2003	1. jul. 2003
10. sep. 2004	9. okt. 2003	19. sep. 2003
	15. jan. 2004	13. nov. 2003
	19. apr. 2004	29. jan. 2004
	13. dec. 2004	20. apr. 2004
		2. jul. 2004
		14. dec. 2004

6

Zbiranje podatkov in poročanje

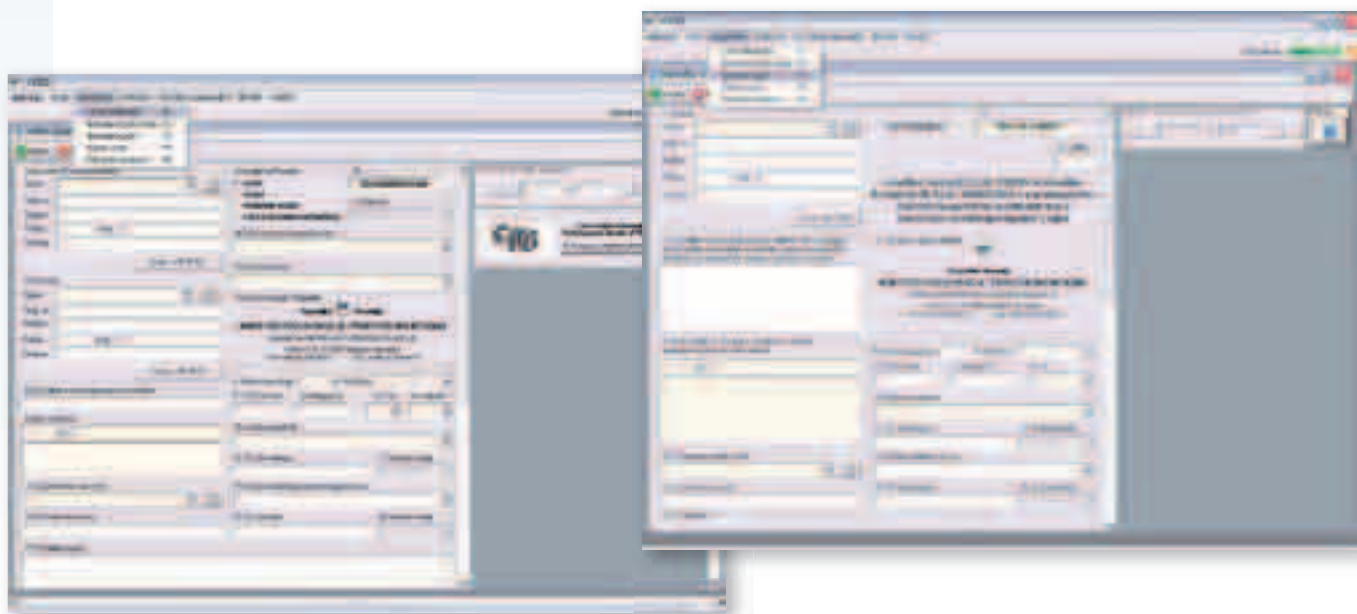
6.1 Podatkovna zbirka o trgovini z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami

V letu 2004 je Agencija RS za okolje zaključila projekt vzpostavitve računalniškega sistema, ki omogoča elektronsko izdajanje dokumentov CITES ter vodenje evidenc. Povezava s statističnim programom omogoča obdelavo podatkov in njihovo grafično predstavitev. V prihodnosti bo aplikacija omogočala tudi izpolnjevanje vlog na medmrežju, vsebovala pa bo tudi javno dostopne informacije o zavarovanih živalskih in rastlinskih vrstah. Vsi ostali podatki v zbirki so namenjeni za uporabo v državni upravi in niso javno dostopni.

Podatkovna zbirka o trgovini z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami omogoča:

- spremljanje uvoza, izvoza, ponovnega izvoza ter tranzita osebkov zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst;
- vodenje evidence raziskovalcev in raziskovalnih organizacij;
- izpis dokumentov;
- vodenje evidence uradnih obvestil o uvozu;
- vodenje evidence kršitev;
- pripravo poročil o prometu z vrstami iz dodatkov konvencije CITES in Uredbe Sveta (ES) št. 338/97;
- analizo podatkov za druge državne organe ter za pripravo nacionalnega poročila o stanju okolja in drugih poročil;
- vodenje evidence pooblastil za opravljanje presoje tveganja za naravo in poročil o opravljenih presojah ter
- vodenje evidence gojiteljev živali in rastlin.

Sliki 29: Vnosne maske podatkovne zbirke o trgovini z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami

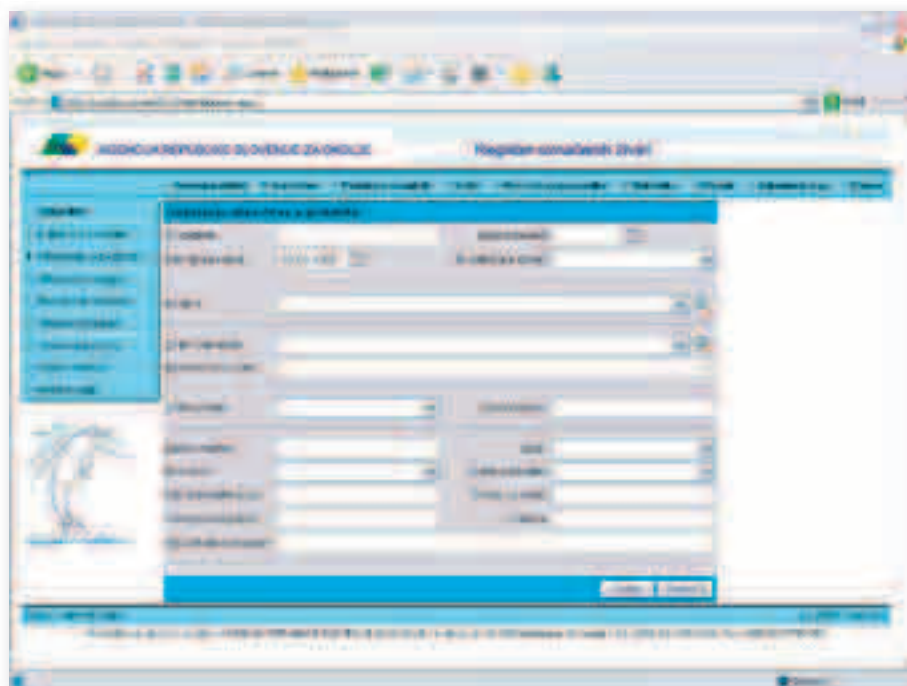

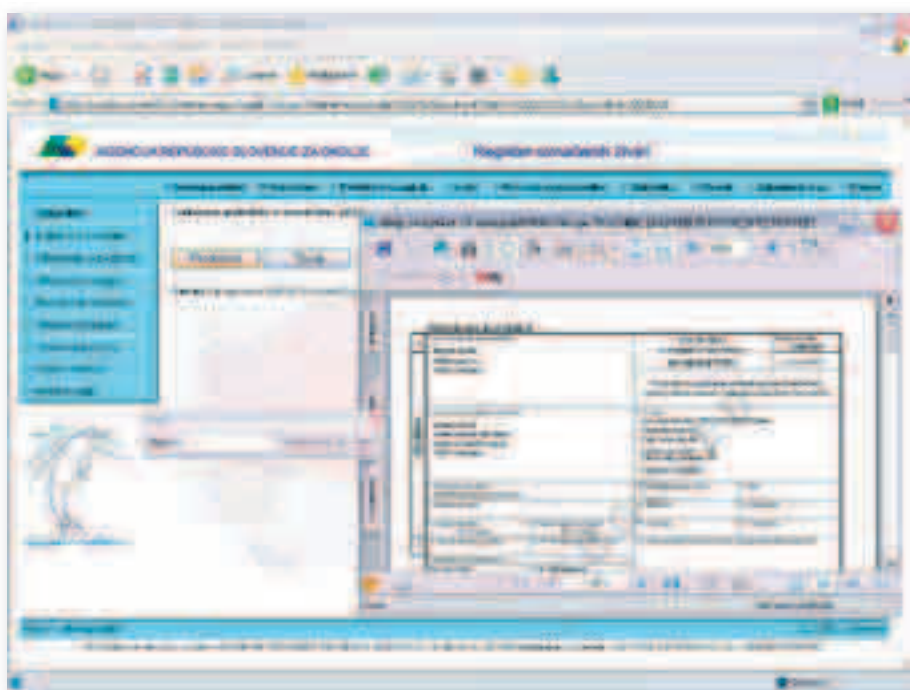
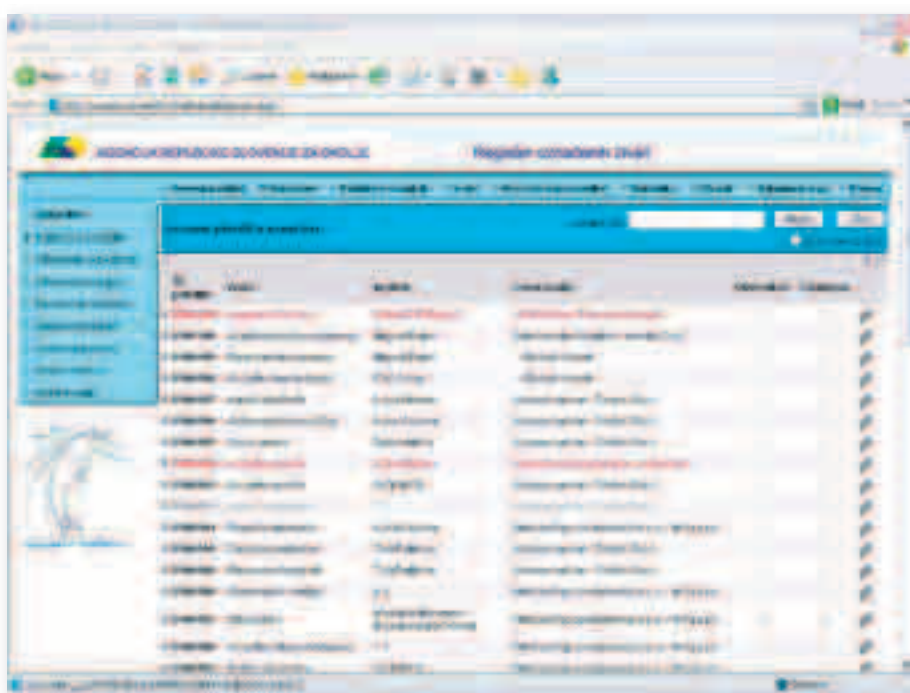
6.2 Podatkovna zbirka »Register označenih živali (ROZ)«

V letu 2004 je Agencija RS za okolje zaključila projekt izdelave podatkovne zbirke »Register označenih živali (ROZ)«. Ta podatkovna zbirka je dostopna uslužbencem Agencije Republike Slovenije za okolje, v omejenem obsegu pa tudi registriranim označevalcem in dobaviteljem oznak. Označevalci lahko dostopajo le do podatkov o označitvah, ki so jih sami opravili, in do podatkov o oznakah, ki jih bodo naročili. Dobavitelji oznak pa imajo vpogled le v evidenco dobave lastnih oznak. Dostop do zbirke podatkov je mogoč le z navedbo osebne vstopne šifre. Imetniki živali so dolžni v primeru izgube, pogina, pobega ali usmrtitve osebka obvestiti ARSO, ki to vpiše v evidenco, oziroma izbriše osebek iz evidence. Podatkovna zbirka omogoča tudi neposreden tisk obrazcev in odločb, iskanje podatkov po vseh merilih in njihovo statistično analizo ter izdelavo poročil. Ta podatkovna zbirka je namenjena tudi vodenju evidence o osebkih, katerih imetniki so v skladu z *Odredbo o bivalnih razmerah in oskrbi živali prstoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 90/2001)* dolžni o njihovi pridobitvi pisno obvestiti Agencijo Republike Slovenije za okolje.

Register vsebuje podatke o:

- registriranih označevalcih in dobaviteljih oznak;
- označitvi ali ponovni označitvi živali;
- oznakah;
- vrsti pridobljene ali označene živali;
- imetniku živali ter
- pridobitvi, gojitvi, izgubi, pobegu, poginu ali usmrtitvi živali.

Slike 30: Vnosne maske podatkovne zbirke »ROZ«

7

Informiranje javnosti

7.1 Publikacijski material

Leta 2001 je Agencija RS za okolje pričela s pripravami na obsežen projekt ozaveščanja javnosti ter v začetku leta 2002 izdala serijo publikacij, namenjenih različnim ciljnim skupinam. Publikacijski material je obsegal: knjižna kazala, zgibanke, obešanke, dva plakata in priročnik. Publikacije so bile natisnjene v tolikšnem številu izvodov, da je bilo mogoče informirati vse ciljne skupine. Pri razdeljevanju gradiva so sodelovale različne organizacije, kot so šole, mejni carinski uradi, turistične agencije, knjižnice in knjigarne itd.

Tabela 20: Razdeljevanje publikacij v letih 2002 in 2004

Leto 2002						
		Vrsta publikacije in število izvodov				
Ciljna skupina	Število mest	Zloženska	Kazala	Obešanke	Plakati	Priročnik
Vrtci	74	11.100	-	-	148	-
Osn. šole	446	66.900	89.200	-	892	446
Sr. šole	130	19.500	12.500	-	260	160
Centri šolskih in obšol. dejavnosti	1	1.650	-	-	22	22
Knjižnice	61	9.150	18.300	-	122	122
Turistične agencije	179	11.250	-	35.800	50	-
Carinski uradi	3	450	-	84.200	35	
Skupaj		120.000	120.000	120.000	1500	750
Leto 2004						
		Vrsta publikacije in število izvodov				
Ciljna skupina	Število mest	Zloženska	Kazala	Obešanke	Plakati	Priročnik
Vrtci	74	11.100	14.800	-	148	-
Osn. šole	446	66.900	52.600	-	892	446
Sr. šole	130	19.500	26.000	-	260	160
Centri šolskih in obšol. dejavnosti	11	1.650	2.200	-	22	22
Knjižnica	61	9.150	24.400	-	122	122
Turistične agencije	179	11.250	-	35.800	50	-
Majni carinski uradi	3	450	-	84.200	35	
Skupaj		120.000	120.000	12.000	1500	750
Skupaj 2002 + 2004		240.000	240.000	240.000	3000	1500

7.2 Tiskovne konference

Agencija RS je v sodelovanju s Carinsko upravo RS pripravila več tematskih tiskovnih konferenc, ki so jim sledili prispevki na RTV Slovenija in komercialnih TV postajah ter članki v vseh pomembnejših časopisih.

Slike 31: Primeri odkritih kršitev konvencije CITES navadno vzbudijo precejšnje zanimanje tiskanih medijev.

Tabela 21: Tematske tiskovne konference o konvenciji CITES

Datum	Organizacija	Namen
24. april 2002	Agencija RS za okolje	Seznanitev javnosti s problematiko mednarodne trgovine z ogroženimi vrstami in konvencijo CITES
12. februar 2003	Carinska uprava RS	Predstav primerov odkritja tihotapljenja ptic, ki so zavarovane z mednarodnimi konvencijami
13. junij 2003	Agencija RS za okolje in Carinska uprava RS	Seznanitev javnosti z usposabljanjem carinikov in rezultati carinskega nadzora
14. september 2004	Agencija RS za okolje in Carinska uprava RS	Seznanitev javnosti z usposabljanjem carinikov in rezultati carinskega nadzora

Slika 32: Carinska uprava RS in Agencija RS za okolje ob vsakem usposabljanju carinikov pripravita skupno tiskovno konferenco

7.3. Televizijske in radijske oddaje

Tabela 22: Tematske televizijske in radijske oddaje

Datum	Postaja	Vsebina
4. jun. 2002	POP TV	Oddaja o problematiki trgovine z ogroženimi živalskimi vrstami
5. mar. 2003	Radio Slovenija, 1. program	Ogrožene živalske vrste in konvencija CITES
3. mar. 2003	Radio Slovenija, 1. program	Prispevek ob 30. obletnici konvencije CITES
22. nov. 2004	Radio Slovenija, 1. program	Zunanjepolitični feljton o zaključkih 13. Konference pogodbenic CITES

7.4 Predavanja in referati

Tabela 23: Informiranje javnosti s predavanji in referati v letih 2002 – 2004

Datum	Kraj	Organizacija	Udeleženci	Tema
feb. 2002	Ljubljana	Agencija RS za okolje	Dijaki ljubljanskih gimnazij	Mednarodna trgovina z ogroženimi vrstami in CITES
dec. 2002	Ljubljana	Veterinarska fakulteta	Veterinarski inšpektorji, študentje in trgovci z živalmi	Seminar »Eksotične živali v Sloveniji«
jan. 2003	Ljubljana	Botanični vrt mesta Ljubljane in Agencija RS za okolje	Društvo botanikov Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Zavod RS za varstvo narave in Botanični vrt mesta Ljubljana	Rastline in CITES

Datum	Kraj	Organizacija	Udeleženci	Tema
maj. 2003	Baeza / Španija	Mednarodna univerza v Andaluziji	Študentje magistrskega programa "Ohranjanje, upravljanje in nadzor vrst v mednarodni trgovini"	Izvajanje konvencije v novi pogodbenici – izkušnje Slovenije
sep. 2003	Koper	Fitosanitarna inšpekcija RS	fitosanitarni inšpektorji	CITES in rastline
sep. 2003	Zreče	Kongres učiteljev biologije	Učitelji biologije	Mednarodna trgovina z ogroženimi vrstami in CITES
mar. 2004	Budimpešta / Madžarska	TRAFFIC	Predstavniki upravnih organov Poljske, Češke, Madžarske Slovaške, Slovenije in Nemčije, ter WWF Avstrija in TRAFFIC Europe	Predstavitev izvajanja konvencije v Sloveniji
jul. 2004	Piran	Slovenska mreža UNESCO šol	143 učencev in dijakov 39 osnovnih in srednjih UNESCO šol iz Italije, Poljske in Slovenije	Mednarodna trgovina z ogroženimi vrstami in CITES
nov. 2004	Zagreb	Slovenska veterinarska zveza in Hrvatski veterinarski savez	Veterinarji, študentje, inšpektorji in predstavniki državnih organov Hrvaške in Slovenije	Prispevek na 1. hrvaško-slovenskem simpoziju o eksotičnih in prostoživečih živalih
dec. 2004	Ljubljana	Biotehniška fakulteta	Študentje podiplomskega magistrskega študija "Varstvo naravne dediščine"	Izvajanje mednarodnih konvencij in CITES

Slika 33: Študentje podiplomskega magistrskega programa »Varstvo naravne dediščine« so se seznanili s konvencijo CITES

Sliki 34: Predmeti iz zbirke zaseženih osebkov Agencije RS za okolje vedno pritegnejo pozornost.

7.5 Sejmi, razstave in druge predstavitve javnosti

Oktober 2002 je Agencija RS za okolje pripravila tematsko razstavo o mednarodni trgovini z ogroženimi vrstami in konvenciji CITES na prireditvi »Študentska arena«, ki je največja izobraževalno-sejemska prireditev, namenjena študentom, dijakom in mladim. Enako predstavitev je Upravni organ pripravil tudi marca leta 2003 na mednarodnem sejmu turizma »Alpe Adria« v Ljubljani.

Upravni organ je na Letališču Brnik v odhodni avli postavil steklene vitrine, ki opozarjata potnike na previdnost pri kupovanju izdelkov iz nekaterih rastlinskih in živalskih vrst. V dohodni avli letališke zgradbe je tudi več plakatov, v stojalih z informativnim gradivom pa so potnikom na voljo zloženke in obešanke.

Sliki 35: Razstavni prostor Agencije RS za okolje na sejmu turizma Alpe Adria

Sliki 36: Izložbeni vitrini v odhodni avli Letališča Brnik

7.6 Spletne strani in elektronski poštni naslov

Osnovne informacije o konvenciji CITES in njenem izvajanju v Sloveniji se nahajajo na spletni strani Agencije RS za okolje: <http://www.gov.si/uvn/slo/index.html> in Zavoda RS za varstvo narave: <http://www.zrsvn.org>

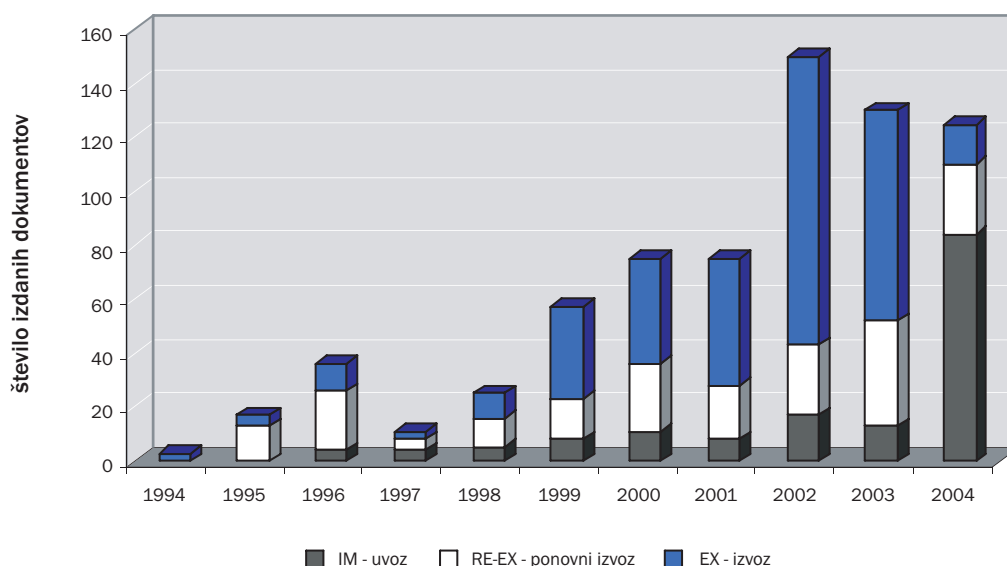
S posredovanjem informacij preko elektronskega naslova (cites.arso@gov.si), Upravni organ posreduje informacije strankam, državnim organom, nevladnim organizacijam, novinarjem itd.

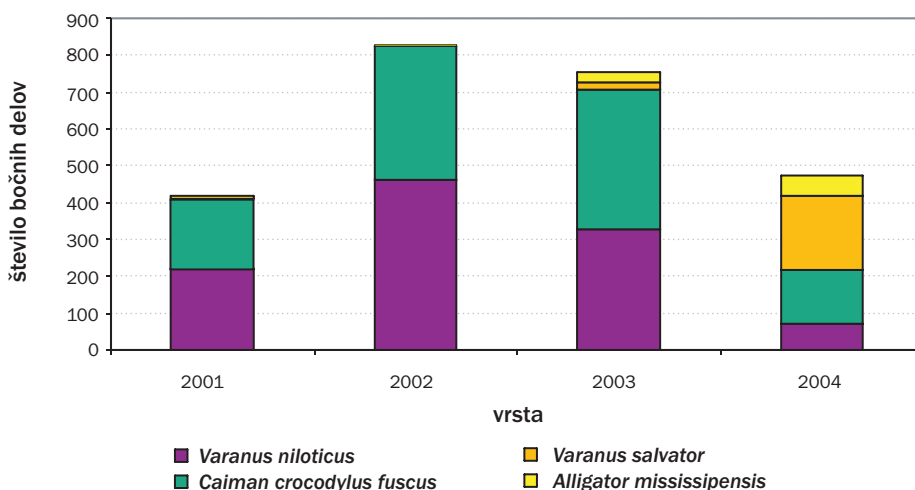
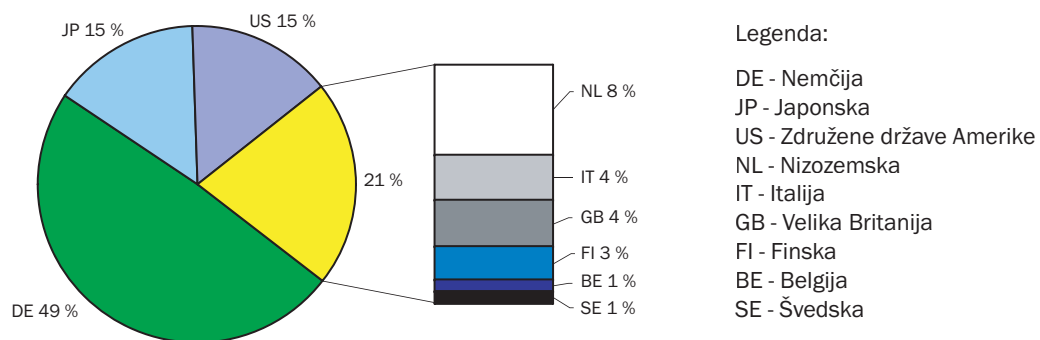
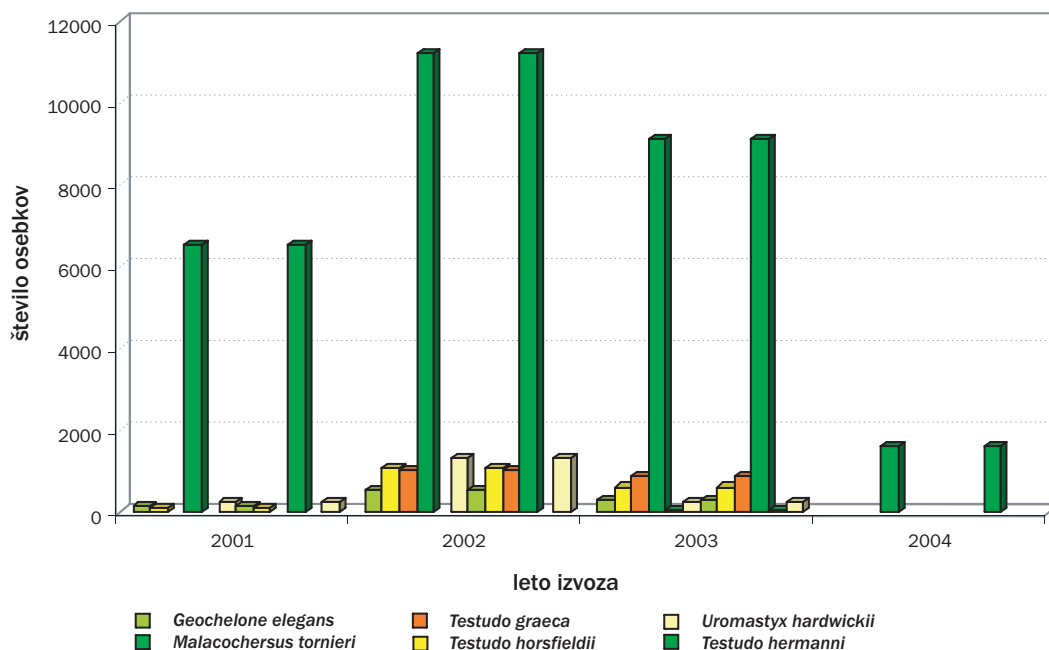
8

Analiza mednarodne trgovine z ogroženimi živalskimi in rastlinskimi vrstami v Sloveniji

Republika Slovenija je v skladu z 10. členom konvencije začela izdajati dovoljenja in potrdila, primerljiva z dokumenti CITES leta 1993. V zadnjih desetih letih je opazen velik porast števila izdanih listin. V tem poglavju je predstavljena kratka analiza mednarodne trgovine z vrstami CITES v Sloveniji v obdobju 2000 - 2004. Popolni podatki o uvozu, izvozu in ponovnem izvozu so podani v prilogi II.

Graf 4: Število izdanih dokumentov CITES v obdobju 1994 - 2004
(vir: Agencija RS za okolje in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano)

Graf 5: Ponovni izvoz izdelkov iz kož plazilcev v letih 2001 do 1. 5. 2004 (vir: Agencija RS za okolje)**Graf 6:** Države uvoza plazilcev, gojenih v Sloveniji od leta 2001 do 1. 5. 2004 (vir: Agencija RS za okolje)**Graf 7:** Izvoz v Sloveniji gojenih plazilcev (kopenske želve in agame) od leta 2001 do 1. 5. 2004 (vir: Agencija RS za okolje)

8.1 Uvoz živih živali

8.1.1 Uvoz v letu 2000

V letu 2000 je bilo izdanih skupaj 61 dovoljenj CITES, od tega devet uvoznih. Izdana so bila živalskemu vrtu za uvoz z namenom gojitve živali in njihovo prikazovanje javnosti ter drugim ustanovam v izobraževalne namene, lovcem za uvoz lovskih trofej ter trgovcem za uvoz vrst iz Dodatka II.

Dodatek I

Vidra (*Lutra lutra*) je bila začasno uvožena iz Češke v izobraževalne namene, kakadu (*Cacatua goffini*) je bil premeščen iz drugega živalskega vrta, ostale vrste (*Oryx dammah*, *Oryx leucoryx*, *Ovis aries*) pa so bile uvožene kot lovske tofeje.

Dodatek II

V komercialne namene so bili uvoženi osebki osmih vrst papig (*Amazona amazonica*, *Agapornis personata fischeri*, *Agapornis roseicollis*, *Coracopsis nigra*, *Polytelis swainsonii*, *Platycercus elegans*, *Platyceros eximus*, *Psittacula eupatria*), petih vrst plazilcev (*Candoia bibrtoni*, *Candoia carinata*, *Corucia zebrata*, *Iguana iguana*, *Varanus indicus*) in sedmih vrst koral (*Cnidaria spp.*). Živalski vrt v Ljubljani je uvozil ptice vrst *Ara chloroptera*, *Cacatua galerita* in *Ciconia nigra*.

Dodatek III

V komercialne namene so bili uvoženi osebki papig vrste *Psittacula krameri*.

8.1.2 Uvoz v letu 2001

V letu 2001 je upravni organ izdal dovoljenja ali soglasja za uvoz več kot milijon živih živali prostoživečih vrst, od tega okrog 1.500 osebkov vrst iz dodatkov CITES. Za uvoz živih živali vrst iz dodatkov konvencije CITES je bilo izdanih osem uvoznih dovoljenj, za vse ostale živali pa uvozna soglasja v skladu z domačo zakonodajo.

Dodatek I

Mačjega pando (*Ailurus fulgens*) in leoparda (*Panthera pardus saxicolor*) je uvozil živalski vrt z namenom prikazovanja javnosti in za namene mednarodnih programov ohranitve ogroženih živalskih vrst. Ponovno je bil uvožen gepard (*Acinonyx jubatus*), ki začasno biva v Sloveniji. Sokol selec (*Falco peregrinus*) je bil uvožen z namenom zadrževanja v ujetništvu, papige vrste *Cyanoramphus novaezelandiae* pa za nadaljnjo prodajo.

Dodatek II

Živalski vrt je uvozil pumo (*Puma concolor*), opico čopičarko (*Callithrix penicillata*), dve vrsti kakadujev (*Cacatua alba*, *Cacatua galerita*), papigo vrste *Ara ararauna* in planinskega orla (*Aquila chrysaetos*). Kragulj (*Accipiter gentilis*) je bil začasno uvožen v osebne namene. Po številu vrst in številu osebkov so pri uvozu v komercialne namene prevladovali plazilci (890 osebkov) in ptiči (632 osebkov). Deset vrst ptic: *Agapornis roseicollis*, *Agapornis fischeri*, *Ara ararauna*, *Cacatua alba*, *Cacatua galerita*, *Platycercus eximus*, *Platycercus elegans*, *Polytelis*

swainsonii, *Psittacus erithacus erithacus*, *Psittacus erithacus timneh* in devet vrst plazilcev: *Geochelone sulcata*, *Iguana iguana*, *Python regius*, *Testudo graeca*, *Uromastix acanthinura*, *Uromastix maliensis*, *Uromastix geyri*, *Uromastix ocellata ocellata*, *Uromastix ocellata ornata* je bilo uvoženih za komercialno prodajo na slovenskem trgu.

Dodatek III

V komercialne namene so bili uvoženi osebki papig vrste *Psittacula krameri*.

8.1.3 Uvoz v letu 2002

Uvoženih je bilo preko 3.000 živih živali vrst iz dodatkov konvencije CITES, med njimi največ ptičev in plazilcev.

Dodatek I

Ponovno je bil uvožen gepard (*Acinonyx jubatus*) in dva sokola selca (*Falco peregrinus*) ter en arktični sokol (*Falco rusticolus*).

Dodatek II

Posamezniki so kot svoje hišne ljubljence začasno uvozili senegalsko papigo (*Poicephalus senegalus*) ter v ujetništvu gojenega sokola vrste *Falco mexicanus*. Sajmiri opice (*Saimiri boliviensis*) in vzhodnoafriški kronski žerjavi (*Balearica regulorum gibbericeps*) so bili premeščeni v živalski vrt iz drugih evropskih živalskih vrtov, pri komercialnem uvozu so prevladovali ptiči (1.074 osebkov) in plazilci (2.250 osebkov).

Uvožene ptice iz rodov *Ara*, *Agapornis*, *Platycercus* in *Psittacula* so bile gojene v ujetništvu na Madžarskem, kea (*Nestor notabilis*) v Nemčiji, drugi osebki pa so bili odvzeti neposredno iz narave v Nemčiji, na Finskem, v Argentini, Paragvaju, Nikaragvi, Hondurasu, Surinamu, Gvajani, Slonokoščeni obali in v Kamerunu. Petnajst vrst ptic: *Agapornis roseicollis*, *Agapornis fischeri*, *Amazona aestiva*, *Amazona amazonica*, *Amazona farinosa*, *Amazona ochrocephala auropalliata*, *Ara ararauna*, *Aratinga leucophthalmus*, *Cacatua sulphurea*, *Nandayus nenday*, *Nestor notabilis*, *Paroaria coronata*, *Platycercus eximus*, *Psittacus erithacus erithacus*, *Psittacus erithacus timneh*, *Ramphastos vitellinus* in petnajst vrst plazilcev: *Furcifer cephalolepis*, *Geochelone sulcata*, *Iguana iguana*, *Phelsuma comoriensis*, *Phelsuma dubia*, *Phelsuma laticauda*, *Phelsuma v-nigra nigra*, *Phelsuma v-nigra pastouri*, *Phelsuma v-nigra anjouanesis*, *Phelsuma v-nigra comoria grandesis*, *Testudo graeca*, *Tupinambis merianae*, *Uromastix geyri*, *Uromastix maliensis*, *Uromastix ocellata ocellata* je bilo uvoženih za prodajo na slovenskem trgu. Od tega sta bili dve vrsti plazilcev gojeni v ujetništvu v Nemčiji, ostale vrste pa so bile odvzete neposredno iz narave na Komorih, v Libanonu, Sudanu, Maliju, Salvadorju in Paragvaju.

Dodatek III

V komercialne namene so bili uvoženi osebki papig vrste *Psittacula krameri*.

8.1.4 Uvoz v letu 2003

Dodatek I

Po začasnem izvozu sta bila ponovno uvožena *Falco peregrinus* x *Falco cherrug* iz

Hrvaške in gepard (*Acynonyx jubatus*) iz Švice. Iz Kanade sta bila uvožena dva v ujetništvu gojena arktična sokola (*Falco rusticolus*), iz Nizozemske pa sokol selec (*Falco peregrinus*). Živalski vrt je iz Avstrije pridobil mačjega pandu (*Ailurus fulgens*) ter moluškega kakaduja (*Cacatua moluccensis*) iz Španije.

Dodatek II

Trgovci so za nadaljnjo prodajo na domačem trgu uvozili štiri vrste v ujetništvu gojenih papig (*Agapornis roseicollis*, *Agapornis fischeri*, *Platycercus eximus*, *Platycercus elegans*) ter tukana (*Ramphastos vitellinus*), odvzetega iz narave. Za namene raziskave molekularnih mehanizmov regeneracije tkiv je bilo iz Združenih držav Amerike pripeljanih 30 gojenih osebkov dvoživk aksolotl (*Ambistoma mexicanus*), živalski vrt pa je iz Češke uvozil dve vodni antilopi (*Kobus leche kaufensis*).

Dodatek III

V komercialne namene so bili uvoženi osebki papig vrste *Psittacula krameri*.

8.1.5 Uvoz v letu 2004

V prvi polovici leta 2004 so bila izdana dovoljenja za uvoz enega geparda (*Acinonyx jubatus*) iz Nizozemske (dodatek I) in 379 osebkov v ujetništvu gojenih papig vrst *Agapornis fischeri*, *A. roseicollis*, *Platycercus eximus* in *Psittacula eupatria* (dodatek II).

8.2 Uvoz rastlin

Do leta 2002 upravni organ ni prejel nobene vloge za uvoz rastlin. Podatki o uvozu rastlin so pomanjkljivi, nanašajo se predvsem na dve večji vrtnariji, ki sta uvažali umetno razmnožene rastline iz Nizozemske za nadaljnjo prodajo na domačem trgu. Uvoz je vključeval naslednje vrste: *Araucaria araucana*, *Cereus peruvianus*, *Cycas revoluta*, *Epiphyllum crenatum*, *Euphorbia milii*, *Euphorbia resinifera*, *Euphobbiaceae succ. resinifera*, *Euphobbiaceae succ. tirucali*, *Gymnocalycium mihanovichii*, *Ludisia discolor*, *Mammillaria ernesti*, *Mammillaria elongata*, *Nepenthes alata*, *Nolina interrata*, *Opuntia microdasys*, *Orchidaceae dendro hybrid*, *Orchidaceae cymbidium hibrid*, *Pachypodium lamerei*, *Phalaenopsis hybrid*, *Pilosocereus azureus*, *Sarracenia hybrid*, *Schlumbergera truncata* in *Schlumbergera orssichiana*. Farmacevtska podjetja so uvozila znatno količino izvlečka afriške češnje (*Prunus africana*) s poreklom v Kamerunu in ekstrakta aloje (*Aloe ferox*) iz Južnoafriške Republike.

8.3 Uvoz delov in izdelkov

Največ trofej je bilo uvoženih v letu 2001. Iz Namibije in Južnoafriške Republike so lovci od 2001 do prve polovice 2004 uvozili kože in lobanje šestih gepardov (*Acinonyx jubatus*), dveh leopardov (*Panthera pardus*), karakala (*Caracal caracal*), dveh vrst pavijanov (*Hystrix africaeaustralis*, *Papio ursinus*), antilop (*Kobus leche*), pet trofej (kože, kopita) Hartmanove zebre (*Equus zebra hartmannae*)

ter kože šakala (*Canis aureus*), leva (*Panthera leo*), leoparda (*Panthera pardus*) in obdelano kost slona (*Loxodonta africana*), iz Hrvaške sta bili uvoženi tudi dve trofeji rjavega medveda (*Ursus arctos*), iz Kanade pa pet surovih kož črnega medveda (*Ursus americanus*).

Tekstilna in usnjarska podjetja so letno uvozila večjo količino kož plazilcev vrst *Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus fuscus*, *Varanus salvator* in *Varanus niloticus* ter pošiljko 3.600 kosov kož pitona (*Python reticulatus*). Uvožene kože so bile večinoma namenjene predelavi v končne izdelke (oblačila, pasovi za ure) in ponovno izvožene. Iz Italije je bil izveden uvoz 11.84 kg iranskega kaviarja (*Acipenser stellatus*).

Upravna organa Nemčije in Hong Konga sta slovenskemu upravnemu organu za namene izobraževanja odstopila zbirko zaseženih delov in izdelkov zavarovanih vrst: kože plazilcev (*Boidae*, *Crocodylus porosus*, *Varanus* spp.), manjše izdelke, narejene iz kož plazilcev (*Crocodylia*, *Lacertidae*), prepariranega krokodila (*Crocodylia* spp.), morski želvi (*Eretmochelys imbricata*), izdelke iz želvovine (*Cheloniidae*), kože mačk (*Acinonyx jubatus*, *Prionailurus bengalensis*), izdelke iz slonovine in slonov okel (*Elephantidae*), zobe povodnega konja (*Hippopotamidae*), kožo in luske luskavca (*Manidae* spp.), mošus (*Moschus* spp.), pripravke azijske medicine, ki vsebujejo dele živali (*Panthera tigris*), šal iz volne tibetanske antilope (*Pantholops hodgsonii*), rog nosoroga (*Rhinocerotidae*), kremplje in žolč rjavega medveda (*Ursus arctos*), ogrodja kamenih koral (*Scleractinia*), lupino orjaškega polža (*Strombus gigas*), ropotulje iz kaktusa (*Eulichnia acida*), izdelke iz stebila kaktusa (*Cactacea*), korenine ameriškega žen-šena (*Panax quinquefolius*), les drevesa vrste *Aquilaria malaccensis*, HM Customs and Excise iz Velike Britanije pa je upravnemu organu podaril izdelke iz lesa vrst *Gonystylus* spp..

Slike 37: Zbirka zaseženih osebkov CITES Agencije RS za okolje je namenjena usposabljanju nadzornih organov in informiranju javnosti.

8.4 Izvoz in ponovni izvoz

Žive živali so v komercialne namene izvažali predvsem gojitelji plazilcev ter ustanove, ki sodelujejo pri mednarodnih projektih ponovne naselitve nekaterih vrst npr. rjavega medveda (*Ursus arctos*) v naravo. Ponovni izvoz živih živali je vključeval cirkuške živali, hišne ljubljence in živali iz ljubljanskega živalskega vrta.

8.4.1 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2000

Dodatek I

Vidra (*Lutra lutra*) je bila iz Češke pripeljana v Slovenijo in kasneje ponovno izvožena v izobraževalne namene.

Dodatek II

Trije osebki rjavega medveda (*Ursus arctos*) in ena sova kozača (*Strix uralensis*) so bili izvoženi z namenom ponovne naselitve v naravi. Sršenar (*Pernis apivorus*) je bil premeščen v drug živalski vrt, 27 izvoznih dovoljenj je bilo izdanih za tri vrste gojenih kopenskih želv (*Geochelone elegans*, *Testudo graeca* in *Testudo hermanni*). Lobanja in koža črnega medveda (*Ursus americanus*), uplenjenega v Kanadi in prepariranega v Sloveniji, sta bili ponovno izvoženi v Italijo. Deli in izdelki petih plazilcev (*Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus*, *Python reticulatus*, *Tupinambis teguixin* in *Varanus niloticus*) so bili ponovno izvoženi v komercialne namene.

Dodatek III

V komercialne namene so bila ponovno izvožena oblačila iz krzna sibirske kune (*Mustela sibirica*).

8.4.2 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2001

Dodatek II

Pet osebkov rjavih medvedov (*Ursus arctos*) je bilo izvoženih v Italijo z namenom njihove ponovne naselitve v naravo. 47 izvoznih dovoljenj je bilo izdanih za izvoz 7.048 osebkov v ujetništvu gojenih kopenskih želv (*Geochelone elegans*, *Testudo hermanni*, *T. graeca*, *T. horsfieldii*) in trnorepih agam (*Uromastix hardwickii*). Trgovci so izvozili 1.065 manjših usnjenih izdelkov, izdelanih iz predhodno uvoženih kož treh vrst plazilcev (*Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus fuscus* in *Varanus niloticus*). Za ponovni izvoz usnjenih izdelkov je bilo v letu 2001 izdanih 12 potrdil.

8.4.3 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2002

Dodatek I

Potrdila o ponovnem izvozu so bila izdana za štiri azijske slone (*Elephas maximus*), afriškega slona (*Loxodonta africana*), belega nosoroga (*Ceratotherium*

simum) in devet tigrov (*Panthera tigris*) v lasti italijanskega cirkusa. Za namene raziskovalnega projekta ohranitve karete (*Caretta caretta*) v Jadranskem morju so bili izvoženi trije osebki ter 125 vzorcev tkiv te vrste.

Dodatek II

Živalski vrt v Ljubljani je z namenom izmenjave živali v programih ohranitve ogroženih vrst izvozil opico čopičarko (*Callitrix penicilata*), volka (*Canis lupus*) in črne štoklje (*Ciconia nigra*). Trije medvedi (*Ursus arctos*) in volk (*Canis lupus*) so bili z namenom njihove ponovne naselitve v naravo izvoženi v Italijo. Upravni organ je izdal štiri potrdila za izvoz dveh vrst ujed (*Accipiter gentilis* in *Falco cherrug*) in senegalsko papigo (*Poicephalus senegalus*). Slovenski gojitelji ptic so začasno izvozili v Belgijo v ujetništvu gojene ptice vrste *Agapornis personatus*, *A. roseicollis* in *Neophema elegans*.

Slovenski gojitelji so za komercialne namene izvozili 15.184 osebkov v ujetništvu gojenih kopenskih želv (*Geochelone elegans*, *Testudo hermanni* in *Testudo horsfieldii*) in trnorepih agam (*Uromastix hardwickii*).

Znanstvena ustanova je poslala v Združene države Amerike vzorce zob 63 osebkov medvedov (*Ursus arctos*) in zobe treh volkov (*Canis lupus*). Štiri lovske trofeje rjavega medveda (*Ursus arctos*) so bile izvožene v Avstrijo in Nemčijo, preparat medveda pa je bil v izobraževalne namene izvožen v Grčijo. Izvozno dovoljenje je bilo izdano tudi za preparirana osebka skobca (*Accipiter nisus*) in lesno sovo (*Strix aluco*), ki sta bila izvožena na Poljsko. Podjetja so izvozila 3.597 manjših usnjenih izdelkov, izdelanih iz predhodno uvoženih strojenih kož petih vrst plazilcev (*Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus fuscus*, *Tupinambis teguixin*, *Varanus niloticus* in *Python reticulatus*). V ta namen je bilo izdanih 25 potrdil za ponovni izvoz.

8.4.4 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2003

Dodatek I

Izdana so bila štiri potrdila za ponovni izvoz cirkuških živali za vrste *Panthera tigris*, *Elephas maximus* in *Loxodonta africana*.

Dodatek II

Gojitelji ptic so v Francijo izvozili gojene ptice vrst *Agapornis roseicollis*, *Bernardius zonarius*, *Myiositta monachus* in *Platycercus elegans*. Začasno je bil na Hrvaško izvožen sokol *Falco peregrinus* x *Falco cherrug*. Iz Ljubljanskega živalskega vrta je bil na Hrvaško izvožen en volk (*Canis lupus*). Gojitelji plazilcev so v tem letu izvozili skupaj 11.187 osebkov petih vrst (*Geochelone elegans*, *Malacochersus tornieri*, *Testudo hermanni*, *T. graeca* in *Uromastix hardwickii*). V znanstvene namene so bili v ZDA izvoženi vzorci zob 88 osebkov medvedov (*Ursus arctos*), zobje štirih volkov (*Canis lupus*) in sedem vzorcev tkiv risa (*Lynx lynx*). Izdani sta bili dve izvozni dovoljenji za izvoz lovskih trofej medvedov (*Ursus arctos*). Usnjarska podjetja so izvozila 2004 manjših usnjenih izdelkov, izdelanih iz predhodno uvoženih kož plazilcev (*Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus fuscus* in *Varanus niloticus*). V Španijo je bilo ponovno izvoženega 61 kg ekstrakta afriške češnje (*Prunus africana*).

8.4.5 Izvoz in ponovni izvoz v letu 2004

Ker je Slovenija večji del izvoza opravila v države članice Evropske unije, so po 1. maju 2004 izvozna dovoljenja za osebke vrst iz Dodatka I nadomestila notranja potrdila Evropske unije. Upravni organ je s tem datumom prenehal izdajati dokumente CITES za države članice EU.

Dodatka I in II

V Italijo je bilo ponovno izvoženih 7 osebkov vrst *Ara ararauna*, *Ara chloroptera*, *Ara ararauna x Ara chloroptera*, *Ara militaris*, *Aratinga solstitialis* in *Psittacus erithacus erithacus*, ki so bile začasno uvožene v Slovenijo z namenom prikazovanja javnosti. Začasno je bila izvožena na Hrvaško tudi papiga *Amazona aestiva*. Živalski vrt je v druge živalske vrstove izvozil tri opice čopičarke (*Callithrix penicilata*), volka (*Canis lupus*) in mladiča črne štorke (*Ciconia nigra*). Gojiteljem plazilcev je bilo izdanih 8 izvoznih dovoljenj za 1.600 osebkov grških želv (*Testudo hermani*).

V prvi polovici 2004 so bila izdana potrdila za ponovni izvoz 1.065 usnjenih izdelkov (pasovi za ure), izdelanih iz predhodno uvoženih kož treh vrst plazilcev (*Alligator mississippiensis*, *Caiman crocodylus fuscus* in *Varanus niloticus*). V znanstvene namene so bili izvoženi vzorci zob sedmih osebkov risa (*Lynx lynx*), zaradi neustrezne kvalitete je farmacevtsko podjetje zavrnilo in v Španijo ponovno izvozilo 125 kg ekstrakta afriške češnje (*Prunus africana*).